

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

Mai számban pótolja ki a' multkor elmaradt félvet a' szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések s előléptetések; a' hevesi tiszár-gátló társulat közgyűlésének ideje; balozás; figyeljünk az inségre; árvízi szózat Beregből; aba-ujmegei kétrendő, továbbá Trencsény és Pest megyék közgyűlései; a' szarvasi kisdudovás ügye; adakozások a' pesti belvárosi kisdudovás-intézet számára; nyilatkozat az ungyemei ingyen gyógyszerek megszüntetése ügyében; védelmi nyilatkozat Vas-megyéből; rendkívüli közgyűlés-hirdetés az iparegyesületnél; a' m. gazd. engedélyt gazdaképező intézetére s középponti országgyűlésre történt aláírások; körösi Csoma Sándor sirirata Darjeelingben (Dardzsilingben) Indiában; budapesti napló.)

Amerika. (Inditványok a' congressusban az amerikai hajóhad-szaporítás iránt; kétrendő határozat az egyesült státusok függetlenségét jelentő; Allen, Webster és Calhoun.)

Spanyolország. (A' királynő házassági ügye a' miniszteriumban felakadást okoz.)

Anglia. (A' királynő hangulata a' gabnatörvények teljes megszüntetése iránt; a' radical lapok gúnyai a' gabnavámot védő felsőházi tagok ellen; elegy.)

Franciaország. (Lamartine fölépte a' követkamrában; párisi nézetek Peel nagyszerű tervéről és statusfériui állásáról.)

Oroszország. (Az orosz politika nem hajlik változtatásokra az egyházügyben; forrongás a' nyugati tartományokban s communus-terjedés; Platen gr. halála 'stb.)

Dánia. (Orosz befolyás az itteni belügyekbe.)

Görögország. (A' görög kormány és b. Szina közti egyezkedés kölcsön végett.)

Elegyhírek.
Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ő es. s ap. kir. Föls. a' körösi görög-kath. káptalannál Badovin a' c. Márk olvasó-kanonokot nagyprépostá, Golles János örkanonokot olvasó-kanonokká, Poturichich Vazul kriskei plebánost éneklő-kanonokká, Bukyich Sziárd zárai polg. és táborikáplánt örkanonokká; a' szepesti székes káptalában megüriült tiszteletbeli kanonokságra Paeczovszky Károly leibici plebánost érdemesíteni; gr. Széchenyi Lajos b. t. tan. és Zsófia főherceggasszony ő es. fensége főudvarmesterének a' porosz királytól nyert első osztályú vörös-sasrend, gróf Pálffy Alajos es. kir. kam. b. titkos tanácsos és a' velencei tartományok kormányzójának az orosz czár ő felségétől nyert fehér-sasrend elfogadhatását s viselhetését megengedni; a' pesti első bir. váltótörvényszék elnökének Rudics Dániel kir. tanácsost s ugyanezen váltótörvényszék első ülnökévégré a' váltó feltörvényszékénél új rendszerített két ülnökségre Derra Miklós és Friebeisz Imre pesti alváltótörvényszékü ülnököket méltóztatott legkegyelm. kinevezni.

A' nm. magy. kir. ud. Kamra a' beszerzei k. bányakamrai uradalomban megüriült ügyézi állomásra Farkas József bars megyei szolgabírói érdemesíté.

Eckmayer József szeredi kir. sópénztárnok f. évi január 25én meghalálozott.

Fájdalom lepett meg bennünket, s méltó keserűséggel közöljük a' gyászirt, mely az irodalom és nevelés minden barátát egyenlőkép szomorítandja meg: Vajda Péter a' jeles irodalmi bajnok, a' természet hű fia, a' gyermekbarát és derék embertárs nincs többé! Négy héti folytonos senyvedés után f. február 10én Szarvason, hol mint közoktató mindenütt becsültetve tiszteltetve fündöklött életpályája utószakában — jobb létre szenderült. Hamvai fölött sokáig gyászoland a' hongeniusz, — benne a' természettudomány és költészet díszoszlopát veszté. Béke fölötté!

Egyesületi hirdetés. A' Tisza árjai ellen védgátak létesítésére, elnökelem alatt alakult Társaság, folyó eszt mártius 1jén Heves mezővárosban reggeli 10 órakor tartandó közgyűlésre, megjelenni kéretik. Ujszászon február 15én 1846. Báró Orczy György elnök.

Figyeljünk az inségre.

Kebelből vedd a' szót
Ha vágyad irni kél,
Csak úgy beszélsz valót,
Ha szókat ott lélel.
Vachot Sándor.

Nincs még egy éve, midőn országunk regényes hegyeit, s termékeny rónáit, népes városit s néptelen pusztáit az éhhalál dermesztő kiáltása ébreszté emberszeretetre s felebarátú segély-nyújtásra; nincs még egy éve, hogy a' dús Magyarországnak szegény polgárai ott a' magas kárpátok hideg bércei közt éhség gyötrelmiben falat-kenyérért imádkozának az emberiséghez: és az emberiség tobzódoó vigalminak önjöngésiből felriadva meghallá a' hangokat, melyek ezeknek tört kebliből majd majd lélekhangyoltan sikoltozának, alamizsnára nyúltanak a' jótékony kezek, pénz- és élelmi gyűjtőgetések létezték a' nyomorban sanyalódók vigasztalására. Ez tény, pedig oly tény, mely népünk lelkében az emberszeretet leggyönyörűbb tettel tanusított sajátágát hagyja pillantani; ez oly morális tulajdon, mely e' nemzetnek a' világ népei közt létezésre érdemet biztosít ugyan, de az magában e' létezését olyanná minőnek szükség egy nemzet életének lenni, nem teremtheti, ehez physikai erő párosulva eszelekvésre s kitűrésre tökélt szilárd akarattal, öntagadással, a' közérdeknek iránt önzéstelen elfogulással, a' nép sorsa javítására törekvő rokonszenvvel s mind az kívántatik, mi a' hazát s ennek polgárait oly helyzetbe tegye, honnét az idők viszontagságival nemcsak szembeszállni, de azokat leis küzdeni elégerős és bátor legyen.

A' segedelmezések pillanatra segínek ugyan a' bajon, például megóhatnak egy vagy más helységet a' vég inségtől, megmenthetik ez vagy amaz osztályt enyészettől, fölemelhetik ez vagy amaz intézetet, boldogíthatnak egy vagy más egyedet, vagy szándékot; de ha ezen elsoroltak természete olyan, miszerint nemcsak felvirágoztatásuk, de pusztá fentartásuk is folytonos hozzájárulást vagy segedelmet igényel: illy esetben a' sok adomány vagy segedelmezés, bár összege milliókra menjen, elvégre is nyomtalanul enyészik el, miként sikertelen volt munkája az irás emberének, ki isteni segítség nélkül is munkáját bevégezhetők hitte; sőt tetemes az ellenkövetkevény, mert a' sok segedelmezés, mint váriált nevezetű gyakori alarniznátkodás, mint meg amnyi indirect adó kifárasztja végre a' legadakozóbb forrást is, minek eredménye sokak visszavonulása szokott lenni, azután részvétlenség, végre szeretetlenség s utóljára honfitlanság! E' szónál a' gyelém megrázkodik esontüregében, az élet színet néma fájdalom borítja lepi e' s a' lélek — mint barna alaku róm fakó éjfélközepett — kétség romjai között tévedez, mert jaj lenne azon országnak vagy nemzetnek, melynek szűkebbü eljárása végre oda juttatná a' polgárok többségét: hogy azok lelkéből az ember s honfi szeretet fáklvaja kioltathatók; illy hazának jövője nem lenne: s hogy szép és dicső multja van, az csak emészttöb lánggal hamvasztaná a' nagyszerű temetkezést körülálló utódok életét.

Árva, Liptó, Trencsény, Szepes, Zemplény megyék 1845-ben onnan a' Kárpátok, Kriván s illetőleg Lomnicz csucsaról kiáltának le a' teremekben keringő közönséghez: „Polgártársak mi éhezünk, adjatok kenyeret, vagy adjatok munkát, hogy kenyeret érdemelhessünk! A' jó szívu emberbarátok csak az elsőről gondoskodtak, s a' másodiktól megfeledeztek; s ugyan mi lett ennek következése? — Majus egyik kies reggelén, midőn a' támadó nap rózsás zománczai az ő s Gellérthegy szikláira feszültek, midőn a' főváros mozgásnak indult napi munkáit végzendő s mindenki örült, hogy illy szép napon élhet — az égfelé emelkedő paszirtától le egész a' föld hantjait turó vakondokig — a' Dunaparton néhány talyiga vala szemlélhető, melyben meztelen gyermekek nyögtek s bánatosan nézték a' szép napot, mely csak rájuk nem mosolyoghat kedvet, a' talyigát rongyokba burkoló nő tolá ésez a' esaládannya, húzá pedig előlrül a' férj, és ez a' esaládapa. Látni kell vala e' képet a' törvényhozásnak, látni minden embernek: mint vándorol a' magyar föld lakos polgára egyik országrészről a' másikkra éhen és szomjan, mihelyt az évszak a' mezei gazdasátra kevésbé kedvező s ekkor bizonyosan eszébe jutand, hogy itt nem egyesek segedelmezése hanem országos intézkedés segíthet csak. A' fájdalom meghatóbb, semhogy leirhassam a' dunaparti vásárt, mellyen apa és anya alkudott a' vevővel édes gyermeke fölött; e' látványnál elfásl a' jobb érzés, a' szív tompa gyötrelmek tanyájává lesz s e' gyötrelmeket az ész öntudata csak növeli, midőn a' polgárnak megszuggja: hogy ezen nem segíthet, és hogy ez nemzeti bűn!

Folyó évünk szinte terméketlen volt, pedig oly hozzáadással, hogy egész Európából hasonló panaszokat hallánk emeltetni. Nmlt. helytarótánacsunk magas köteleességét megértve körleveleket bocsátott a' megyékhez: vizsgálnák meg a' termést, a' nép élelmi szerét s intézkedjenek, vagy jelentést tegyenek, hogy az intézkedés más uton történjék meg. A' megyék mindenütt elolvásák e' körleveleket, — de kellőleg csak kevés intézkedett; s többnyire ezt hallók felhozatni: népünk termése elkerült az éhhalált, (csak ezt?) egyébkint pedig a' kormányi rendelvény más — p. o. takarékmagtári — intézkedésekkel is kapcsolathá jöven, a' rendek belé alig bocsátkoztak. Adja nemzetünk istene, hogy a' nép termése elég legyen az éhség elkerülésére! De némi előleges megjegyzések e' tárgyra nézve tán nem lesznek fölösleg. Köznépünk közt, kivált a' felső határmegyékben egyik fő élelemzikk a' burgonya és tengeri kék élelmi szer a' tél nagy részét csak kihuzza, azért panaszok mindéddig voltak hallhatók: de jusson eszünkbe, hogy ez ritka helységben tart tovább mártius végénél, kivált — ha a' most Beregben, Szatmárban, Zemplényben dúló árvízpusztításokat megfontoljuk, s azon számos és szántszándékos pazarlást, miszerint a' burgonya, sőt gabna is pályinkaégetésre használtatik, s a' nép erkölcsi romlására, elsatnyítására árultatik; holtott minden krajczár, mely jelenleg hasonló uton bevételük, oly védjárnak tekinthető, mellyen ugy szólván egyegy embertársunk legnemes emberi jelleme vá-

sároltatik meg; mondom: ezt figyelembe véve — kétlem, ha aprilis vagy majusban nem lesz é hazánk a' tavalyihoz hasonló de sokkal több vidékrül hangzandó jajveszékéseket hallani kénytelen; e' hangokban pedig lesz valami vádló, valami leverő s kétszeresen sújtó; az t. i. hogy az inség előre látva volt, sőt az illetők arra figyelmeztetve valának s az intézkedés több helyen csupa privilegialis jogok iránti kimélgetésből elhanyagoltattott még is!

Nem rég néhány felső megyei tót vándorolt aszott arcczal beesett szemmel fővárosunkon keresztül; a' kérdésre: vajjon miért vándorolnak e' zordon időszakban s miért nem várják be a' kellemesb időt a' tavaszt? válaszolák: munkánk nincs, éhen pedig nem lehet heverni, de nem sokára igen sokan fognak követni s fenemített megyékben a' vizár több helységet tönkre tett, szomszéd megyéink pedig már nézik a' napot: mikor fog melegebben sütni; Baranya 'stb. megye cigányai az o n f o k o n állanak, — hogy a' lopást ma holnap megengedhetők tartandják; de hogy tova ne menjék, nézzünk szét Pesten, e' szép, nagy és gazdag városban, hust a' valódi szegény alig ehetik, mert az olesó marhá nem vághatja le, egy font husért pedig 16 drága krajczárt nem fizethet 'sat.

Czélszerűen eszeleksenek tehát ama megyék s hatóságok, melyek — habár körük s hatóságukban támadható éhség előjelei nem mutatkoznak is, azért a' szükséges előintézkedést fölöslegnek nem tartják, valamint hivatásukat tévesztik azok, melyek mivel még éhenhalót szemekkel nem láttak, ennek megelőzésére semmit sem lindenek! Nem így Magyarországnak törv. hatóságait önlöknek vannak jogaik, de nem hiányzanak a' köteleességek sem: nem elég csak azon lenni, hogy a' nép éhen ne haljon, vagy arra számítani, hogy illy esetben majd segít az emberszeretet, hanem bevásárolni előre minél jutalmasabban a' szükségeseket, még pedig a' mennyire lehet nem a' nép pénzén, mert ezen szűkölködő osztály azzal nem bír, hanem más uton t. i. munkával, utesinálással azt lerovandás fejében, hogy a' nép henységére táplálék s ingyen alamizsnára támaszkodás ne keletkezzék. Mikép történhessék pedig hasonló intézkedés minél könnyebben ott is, hol az rögtön sürgettetik, egyik számunk értendő. K. P.

Abaujmegei közgyűlések. *) Megyénk mult évi utolsó évnegyedes közgyűlését dec. 13kán végezte közszeretettü főispánhelyettesünk Vitéz János ő mélt. elnökle alatt, ki már a' fenytő t. széken is elnökölt, állandón az egészet egy vezérelvén, hogy róla minden hízélgés és pártérdek nélkül bizton elmondhatni, miszerint boldog minden megye, melly illy jeles s lélekisméretes kormányzóval dícselkedhet; dec. 12. és 13ik napjain délután is tartott közgyűlésben derék másod alispánunk Patay Sámuel ur a' közkiváratnak megfelelőleg vivé az elnöklelet. Főispánhelyettes ő mélt. rövid, üdvező beszéddel nyitván meg a' közgyűlést, mindenek előtt kisgyűlés jegyzőkönyve hitelesített meg, ezen kisgyűlésből szomszéd ns Borsodmegye meghívó barátságos levele követeztében főisp. helyettese begitgatási ünnepélyre tb. Vitéz István ur vezérléte alatt díszes küldöttség nevezetett. — A' közgyűlésben előfordult nevezetes tárgyak: a) a' nm. htótanács azon intézvénye folytában, mellyben tudakolja: vannak e' a' megye keblében oly egyedek, kik a' lóport az illető katonai hatóság engedelmével árulják, egy kis vita támadt; némelyek azon megütököztek, hogy a' htótanács a' katonaságnak azon jogot tulajdonítja, miszerint az ő engedelmé kívántatnék a' lóporárulásra, ezen nehézséget többen kellőleg felvilágosító felszólalásaikkal eloszlátván, az észrevétel-tételt mindaddig időelőttinek látják, míg a' htótanács világosan ki nem mondja, hogy a' katonai hatóságtól szükséges az érintett engedelmé; határozattá lón: járásbeli sz. birák megtudván a' fenérintett lóporkereskedőket, azok névsorát közgyűlésre adják be. — b) Htótanácsi intézvény követeztében, melly szerint kebelbeli ranki furdóben szélbűben játszatni szokott szerencse-v. hazardjátékok törvény értelmében eltiltását szorgalmazza, az erre szoros felvigyázat és hasonlók azonnali bejelentése a' járásbeli sz. birónak szoroson meghagyatott. c) Báró H. J. inditványára, mellynek lelkes előadását és alapos okokkal támogatását a' megye Rendei méltánylattal

*) Egész tisztelettel kérjük a' t. levelezőt: legyen szíves becses közleményeit oly a' s h a t ó í r á s b a n ezentul megküldeni, mert az eddigittől szerfölkött nehéz olvashatása miatt minden szedő iszonyodik, ezért nem csuda, ha tudósítása v. elkésik, vagy etikkadás miatt el is marad. A' s z e d ő k.

fogadták, az előfogatok díja az utak roszszaságához képest 1 ft és 1 ft 12 krral: 1 ft 20 kr. és 1 ft 36 p.krra emeltetett.

d) Alsóbiró Szent-Imrey Bertalan hivataláról leköszönvén 's e' szerint már a' 4ik tiszti állomás, ezek közt pedig az első alispáni hivatal is ürességben levén, P.H.biró indítványára főispánhelyettes ő mltga a' tisztújítás mennelelőbbi tartására ujabban megkérte, ki is ezt megígérni szíves vala, mihelyt t. i. a' nemesi javakkal együtt összezeiratni rendelt nemesi egyedek, ugyszinte a' nemesek által használt urbéri telkek és közérő összezeirásai beadatnak 's tisztába hozatnak. e) jelen közgyűlés alatt a' járásokint kiküldött választványok illy ezélu összezeirásaikat hivatalosan beadván, miután ezek némely tapasztalt hiányok kipótlása miatt az összezeiróknak azzal adattak vissza, hogyerről végjelentéseket 1846ki január 16kán tartandó rendkívüli közgyűlésre mulhatlanul és okvetlen beadni kötelesek, mennyiben így az érdekelt összezeirások akkor bizonyosan tisztába fognak hozatni, remélhető hogy a' különben is számos oknál fogva szerföltt kívánatos tisztújítás martiusban meg fog tartatni.

f) Ez alkalommal thiránk egyik leglelkesebke J. T. mint összezeiró neki járó 88 pftnyi napidjait a' nem sokára létesülendő megyei magtár megalapítására nemesszivileg felajánlotta, mely szépalkú ajánlat a' Rendek által köszönettel fogadtván méltánylatul jegyzőkönyvbe ígattatni határozatott. g) Az éhség-elhárítás végett a' pályinkafőzést korlátozni rendelő felső intézvény, mivel a' tulajdoni jogot korlátozni a' megye hatalmában nem áll, tudomásul vétetett; egyébiránt e' részben lehető minden ezélszerű rendelkezés már korább meglettetett. h) Széchenyi István gr. ő nmélgá kinevezetését a' megyével tudató intézvény, a' nagy hazafi érdemdús nevét hallván, „éljen“ nel fogadtván, személye ellen senkinek semmi legkisebb kifogása sem volt, némelyek azonban abban aggodalmat találtak, hogy egy olly főhivatal országgyűlésen kívül állítottat, a' többség mindazáltal annyival is inkább, hogy azon intézvényből világosan csak ideigleni, jövő országgyűlésig tett 's közhálára érdemes intézkedés magyarázható, azon aggodalomban nem osztozott.

i) A' httötanács felszólítván a' megye rendeit, hogy az 1830: 3. és 4ik t.cikkben érintett ajánlatot fizessék meg, mely részekről még fizetetlen, kérelemkép felírás határozatott, mellynél fogva ő felsége hódoló alázattal meg fog kéretni, hogy azt azon termés következtében szükölködő megyei adófizetők fölségéllésére a' házi pénztárban, mellybe az már a' nemesi pénztárból régen befizettetett, meghagyni kegyeskedjék.—k) Pestmegye a' főispánhelyettesek sürőbb kinevezetése és Hontmegye ügyében kelt isméretes körlevele tudomásul vétetett. Mi részünkről hason tartalmu körleveleket helyenkivülieknek találjuk.—l) Zágrábmegye levele, mellyben közli, hogy Erdődy gr. általán mélyen tisztelt lelkes hazafi, Varasdmegye örökös főispán-hivatalától elmozdittatás által rajta és családján sérelem történt, pártoltatott 's e' miatt a' tisztelt grófnak fő kormányzóí székbe visszatételét kéro felírás határozatott. m) Pestmegye levele, mellyben a' nádor-főhg 50 éves hivataloskodása ünnepegyre korábban meghívó levél következtül tudtul adatik, hogy azon ünnepegy megtartása nádor ő főhgsége által az idei szük termés miatt jobb jövő kilátásig továbbra halasztatott, ő főhgsége gondoskodását köszönettel véve, a' meghívás azon szíves ő r ő m-k i j e l e n t é s mellett fogadtatott, hogy ezen ritka ünnepegyre nádor ő főhgsége iránt valódi tiszteletet tetleg is tanusitandók annak idejében, mennél nagyobb számban megjeleni szerencsájöknek tartandják. n) Pozsonymegye a' vándor cigányok iránti körlevele folytában az e' részben már régebben hozott megyei határozatok megújittatnak, egyszersmind hogy mi rendőrségi tekintetből figyelmet érdemel, a' járásbeli sz.birák tudomását el ne kerülhesse, rendeltetett: miszerint minden kicsapongás és megyei határozattal ellenkező tények a' falusi előjárók által vasárnaponkint tartandó ülésekkor az ugynevezett fekete könyvbe ígattassanak, és a' sz.biró eljövetele a' biráknak tudtukul esvén, a' fekete könyvbe irtakat honn maraszszák 's a' könyvet a' sz.birónak mutassák be.—o) Esztergommegye felszólító levele következtében. Mayer István által „népnevelés“ című, valamint — p) Pestmegye felszólítására Friebeisz István által szerkesztett „népjegyző és falusi tanács“ című jeles tartalmu könyvek felől 's annak megvétele végett a' kebelbeli községek előjáróji járásbeli fősz.birák által utasítottat rendeltettek. q) A' hus ára egy v.krral csökkentetett. r) Httötanács intézvény következtében a' magtárak önkéntes létesíthetése iránt kiküldött bizottság jeles szerkezetű jelentését az alapszabályokkal együtt beadván, az mindenkben helyben hagyatván elfogadtatott, 's ennek folytán a' magtárnak szükseges raktár kibérlésére és az élet-megvétele választvány nevezetvén addig is, míg a' nemesi pénztárba az ebből tőkésítve kinlevő és az országgyűlési követeknek előleg fizetett összegek behajtatnak, a' házi pénztárból 5 ezer pftnyi kölcsönvétele, mellyen gabona felében árpa fog vétetni, határozatott, a' m a g t á r ideigleni felügyelőjének

faraktári ügyelő Mezősy Pál nevezetett és az alapszabályok megerősítés végett a' nm. httötanácsnak felküldettek. s) Ugyanezen közgyűlésből a' tükzármentesítő megyei intézet alapszabályit illető felsőbb helyen tett észrevételekre fölvilágosító tudósítás is azzal: hogy ezen legüdvösb intézetnek minélelőbbi életbe léptetését a' megye adózóji ohajjják, a' httötanácsnak felküldetett. t) Ez alkalommal tapasztalt akaratton kívül nem kis hiba miatt, de különben is a' jegyzők munkája napról napra tetemes szaporodása tekintetéből is a' megyei kancellária, melly tulajdonképen nem is létezik, rendeztetése és kiadói vagy igtatói hivatal felállításá mulhatlanul szüksegesnek találtatván, e' részbeni terv-kidolgozásra bizottság nevezetett, munkálkodása sikeréről hivatalos jelentését jövő januári rendkívüli közgyűlésre bemutattandó. u) Főadószedői jelentés szerint az 1842% d. esztendőre a' hadi adó 45,532, a' házi 51,976 pftot teszen. v) Egy zár alatt levő nő a' zárfeltörés, férje pedig botrányos fenyegetőzések miatt ügyészi perbe idéztetni rendeltettek. x) A' httötanács azon intézvénye következtében, melly által megyebeli országutak felméréstése 's az erről jelentés 30 nap alatt leendő fölterjesztése meghagyatik, Bárczay Mihály th. ur elnökle alatt bizottság küldetett ki hivatalos jelentését a' januári rendkívüli közgyűlésre beadandó. y) Szintakorra az idei gabnatermés 's életfajok szerint leendő összezeirás beadatása is meghagyatott a' sz.biráknak. z) Az igen számos tiszti jelentés felolvasása a' tisztviselők kívánt szorgalmát bizonyítva dícséretökre válik. — Egész két hétig tartott közgyűlésen a' rendek folyvást szép számmal voltak, így leszé tisztújítás után is ez? engedelem! de legalább eddigi tapasztalás szerint minden esetre kérdés — mi azonban minden jót reménylünk. — Rendkívüli közgyűlés 1846ki évi január 16ára, rendkívüli fenytő t.czék és az adókönyvecskék összevetése azon hó 19ére, ez utóbbi 2od alispán, az első két tanácsban Puky Antal és Olasz János thirák elnökle alatt; — első évnegyedes fenytő t.czék két tanácsban 2od alispán és főjegyző Kelez István mint táblabiró elnökle alatt martius 2án, polgári t.czék 9kn, évnegyedes közgyűlés ugyanazon hó 16án főispánhelyettes ő mltga elnökle alatt veendi kezdetét. — Mult hetekben kétszer iparvédegyleti közgyűlés is tartatott fáradhatlan 2od alispánunk elnökle alatt, tagok és hallgatóság mindig nagy számmal, ezekben számos nő is részt vön, tánczvigalma is lesz az egyletnek nem sokára, a' készületek nagyok. — A' városnál alkalmasint jövő hónapokban tisztújítás fog tartatni kamrai tanácsos Petrovay István mint ujalog kinevezett kir. biztos ő nsága elnökle alatt 's így kettős, t. i. megyénél és városnál tisztújítás — elég anyag most a' beszédre 's kombinációkra — a' városnál nagy változások remélhetők. Igen, el is feledéni, lefolyt megyei közgyűlésben a' hidas-németi hid helyreállítására iránt is legezészerűbb rendelkezések tetettek, itt nem a' határozatokban, de azok végrehajtásában rejlik a' hiba, kár, hogy a' hidról a' „Pester Zeitung“ ban irt sok részben érdekes cikket a' közlő valamely magyar lapban is nem közölte, hisz a' bajon mindenesetre a' magyar, nem pedig a' német fog segíteni, valamint kár volt a' közlőnek cikkekbe foglalni a' védegyeletet és még az étlapokat is, vagy talán már alaposan nem is írhatni, ha csak a' védegyeletet is nem bonyolítjuk belé? már ez csakugyan baj lenne! Minap feledém megírni, hogy Mikóházaiban Abaujban kir. tanácsos köji Comáromy István, megyénk néhai szeretett főispánhelyettese nov. 12én hazája, vallása 's gyermekei bánatukra munkás és példás életének 69ik évében meghalálozott.

Abaujmegyei rendkívüli közgyűlés.

Januárhó 16án főispáni helyettesünk ő mltga elnökle alatt kezdetét vette megyei rendkívüli közgyűlés 19ikén végé érté. Szíves üdvözölő beszéde után felolvastattak a' járásokint kiküldött választványok által beadott: a' nemesi javakkal együtt összezeiratni rendelt 's nemesek által használt urbéri telkek és közérőül szóló hivatalos jelentések, mellyekre ezélszerű határozatok tetetvén, az érdekelt és elhagyott urbéri telkeknek az egész megyében összezeirása egybefoglalva, mihelyt e' részben működő küldöttség a' szükseges rendbeszedést eszközöndi, azonnal a' nm.kir. httötanácsnak felküldetni rendeltetett. — Tavalyi sanyarú évtérmeéről szóló hivatalos jelentéseiket is beadták a' szbirák, mellyek azonban egyformaság-szerzés végett visszaadtván, mihelyest ezen összezeirások illy alakban készülve beadatnak, hasonlag a' httötanácshoz fognak küldetni, 's mindezek így lett eszközölséről a' httötanács értesítettni határozatott. — Httötanács intézvény nyomán megyebeli országutak és postavonalok fölmérésére megbízott küldöttségünk elnöke thiró Bárczay Mihály ezen tisztéről házi körülményei miatt lemondván, helyébe elnökül Puky Antal th. nevezetett, az eredvényről hivatalos tudósítását kívánt felsőbb helyre terjesztés végett minélelőbb beadandó. — Szomszéd ns Borsodmegye meghívó barátságos levele következtében tisztújításra másodalispánunk Patay Sámuel elnökle alatt fényes küldöttség nevezetett. — Korponay János, Ester Fer-

dinand fbg gyalogezredbeli főhadnagy az általa legközelebb kiadott: „hadi földleírás“ című munkájának első kötetét hálás tisztelete jelölül a' megyének megküldvén, az a' megyékben született 's megyei pártfogás mellett magát katonai pályán érdemesíteni törekvő folyamodó, a' katonai tudományokból a' katonai tábornoknál próbatételét kitünőleg letevén, sőt a' magyar tudós társaság levelező tagjává is megválasztatván, mint ns megyénk egyik jeles és érdemes fia érdekelt munkájának szíves fogadtatása mellett, azon jeles szerkezetű munkát a' megye rendei hazánk minden törvényhatóságának is aláírasi iv közlésével nagyobb kelendőség és aláírók szerzését végett hathatósan ajánlani elhatározván egyszersmind nsi pénztárunkból azon munká 4 kötetű 2 példányára előfizettek és aláírók gyűjtésére a' járásbeli szbirákatis megbízta. *) A' helybeli mészárosok folyamodásukra próbavágás határozatott, melly ha kárvalütne ki, jelen esetben a' kisgyűlés, mellyre a' kiküldött bizottság jelentését beadni köteleztetett, a' hús fontjának egy krral fölebb emelhetésére hatalmaztatott fel. Patay István th. indítványára miután köztudomás szerint a' városi színház-bérlője Huber megbukván, az igazgatóság most Hora német színészre a' városi tanács által ideiglen ruháztatott által 's innen következőleg a' színházra bizonyosan ismét eső fog hirdettetni, sz. kir. Kassa város ns tanácsa levél által barátságosan az iránt megkerestetni rendeltetett, hogy e' részben tavaly a' megyéhez intézett válaszevele tartalmánál fogva, mennyiben az akkor előhozott akadályok esetleg elgördítettek, engedve a' törvényök és idő szellemének, de magához is következtetesen (mert egy hatóság által adott ígéretnek mindig eszentek kell maradni) színházát jövőre magyar vállalkozónak kiadni szíveskedjék. — Az illető bizottság jelentéséből örömmel értették a' rendek, hogy Galesik kassai kanonok úr, mint a' növendékpapház igazgatója az ottan találtató raktárt minden bérlizetés nélkül megyei magtár-használásul egy évre átengedte. — Egész közgyűlés folyama alatt a' Rendek nagy számmal voltak jelen. — Tisztújításunk minden esetre közel, már korteskedünk, vagy is inkább korteskednek, mert mi a' korteskedést szívünk mélyéből utáljuk, azonban dícséret az illetőknek! minden kicsapongás nélkül és mi úgy hiszszük, hogy közlegő tisztújításunk kívánt esendben jutand véghez, az alispánok Istó P. S. 2ik V. I. a' köz bizalom, szeretet és tisztelet jelöljei, egy harmadikrul valódiilag szósincs, nem is lehet! — a' többi hivatalában pedig alkalmasint kevés változás lesz, egyébiránt kormányzónk ismert szilárd jellemétől 's erélyességétől legföbbit, jobbat és üdvösebbet várunk és reménylünk. — Időnk szerfelett rosz, majd mindig esik.

Rendes levelező.

Pestmegyei rendkívüli közgyűlésének folytatása.

2od alispán nem akarván hosszasan — a' már különben is hosszúra vönt tárgyat vitatni, egyedül egy képpel akar az ellenvéleményök némileges felvilágosítására szolgálni. Az emberek szeretik a' képeket, mert azt csak nézni 's bámulni kell, nem pedig, miként statusügyek elemzésinél, élesen és fárasszólag gondolkodni; illyen az ellenvéleményök táborra. Szónok kéré az ugynevezett conservatívok: mondanák ki elvöket, irányukat 's politikai akarataikat; mert csak így érthetjük egymást gyanúsítás nélkül. Egyébiránt szónok fölig meddig meg van győződve arról, hogy a' felszólított urak e' kérdésre nem fognak felelhetni. Ezután szónok lefesté a' megyék szomorú állását morális tekintetben, mikép épen azok, kiknek fő kötelességök lenne a' vesztegetés maszlagát kiirtani, hogy többséget szerezzenek, azt nyilván vagy alattomban gyakorolják; ide vonatkozó adatok a' megyei kicsapongások, kortesek 'stb. A' B. p.H. vezér-szerkesztőjének az javaslatára, hogy a' megye sérelmei orvosoltatásán legbiztosabban rendes felírás utján eszközölheti, megjegyzi, mikép igen sok az adat az ellenkezőre, sőt említi: mikép a' megyék felírására adott válaszkok 1814 óta nem is motiváltatnak, 'stb. Azért szónok a' felírást ezuttal mellőztetni akarja 's az egész tárgybann olly módon intézkedni, mint azt az indítvány kifejté. — R. G. gr. D. E. némely állításit czáfolgatván azon kijelentésére: miszerint az a' személye ellen támasztott vádakra feleletet adni nem akar, megenlíti: mikép ez esetben a' m. gróf az ellenzéket mintegy kényszeríti: hogy őt az egész ország előtt rágalmozónak bélyegezzé.

H. th. sokat és hosszasan beszélt; de a' folyton növekvő zaj miatt állításai nem voltak kivehetők, egyedül az utána szólóak szavaiból érthetők csak, hogy azon értelműleg szavalt ma is, mint tegnap. Szóltak még H. B. S. th.

*) Többször nyilatkoztattuk már azon ohajtásunkat, hogy bár minden megyei, kerületi, városi hatóság, casinók's egyéb testületek az értelmiség gyarapodására keblökben könyvtárakat alkotnának, hova minden magyar munka 's folyó-irat megszerzetnének, mindaddig azonban igen kevés hatóságot, testületet vagy egyesületet nevezhetünk, melly saját könyvtárral birna! kártya mindazáltal, pipa, cigarro 's egyéb játékszer van majd mindenütt elég! Szerk.

utánok K. K. t. b. a dolog érdemébe boesátkozván kifejté: mikép a monarchia nem vallás többé, hanem legcélszerűbb forma arra, hogy a rend a szabadságba illesztessék. Szabadság hoz törvényt, ez rendet eszközöl; mindenekelőtt tehát a törvények tisztelendők fölülről és alólul. A küldöttségre vonatkozólag szónok felhozta az 1486: 64; 1659: 68. t. cikkeket, melyek világosan mutatják: hogy a törvényhatóságok küldöttek 's küldhettek a fejedelemhez követéseket; az 1542: 41. §. 2. 1545: 57. 1547: 39. t. cikkekből pedig világosan meggyőződhetni, hogy tisztelgő küldöttségek a kormány által mindig elfogadtattak. Sőt az 1702: 9ik febr; 1738: 28ik január, 1717: 27ik január, 1716: 26ik martiusi jegyzőkönyvek is hitelesen bizonyítják, hogy a megye folytonos ususában volt a küldöttségek felküdésének; de még inkább mutatja ezt maga az 1770ki intézvény, melyre a kormány hivatkozik; 's egyébként ismirevaló lelede az ellátás, ha gyakorlatában nem lett volna? az ellenvéleményiek azon állítása tehát, hogy a megye csak rendes felírás útján sürgetheti bajai orvosoltatását, az idézett törvények és százados szokás által semmitteik meg. Ezen állítása tanusítására szónok még hasonlat okáért felhozta: mikép Victoria angol királynő a jury által elítélt O'Connell mellett felszólalt dublini küldöttséget is elfogadta. A magyar nemzet mond szónok, fenszóval gondolkodik, mivel őseitől öröklött legszebb jelleme: nyíltság, őszinteség; azért küldöttséggel járult a fels. trónhoz; e küldöttség nem kért kegyelmet, mit meg nem adni lehetősége; hanem igazságot és törvények iránti tiszteletet. Az ellenvéleményiek azon állítására pedig, hogy a kir. család hercegei magyarul tudni kötelesek 's ezen állítás igazolására ugyanazok által az 1830ki országgyűlési napló hozott fel, melynek elején az 1550: 5. és 1569: 33. t. cikkeket idézetnek azon állítás igazolásul megjegyzé: hogy ezen törvények, csak a koronaörökösről szólnak, 's azért a rendek a magyar nyelv ügyében tett fölterjesztésükből ki is hagyják azokat. Kiterjeszkedett még szónok arra is, hogy a conservatívek a horvát ügyben sérelmet nem látnak, holott a mult évi önkényes gyakorlat világos példákat mutat. A fumei kerület közvetlen Magyarország-hoz csatoltatott 's mégis a horvát tartománygyűlésben részére ülés és szavazat köttetett ki; nem szólhat é itt feligen méltán a conserválás elve, midőn az ország integritása forog kérdésben? pártolja az indítványt és óvást; de a fölterjesztési jogról végkép lemondani nem akar; végre K. L. ki már is tapasztalta: hogy a küldöttség eljárásának utóhatása lett, mert a' nm. kancellária és helyt. tanács is figyelembe vevé ezt, mennyiben a szónogra hozott tárgy érdemében k. választ küldének. Szónok mindenképp felett ajánlta a kitartást, minek azon becsületes eredménye leend, hogy üdvözölhetjük majd az időt, melyben a megyének mostan viszszaütasított ragaszkodása örömmel fogadtatik; 's mi utoljára is jobbágyi hódolattal meg fogunk jelenni alkura. M. t. b. urat, ki a memorandumban illetlen kifejezéseket talált, felszólította: vagy mutassa ki ezen illetlen kifejezéseket, vagy vonja vissza szavát; mert szónok nem tartja becsülettel összehírdethetőnek, ha egy polgár az uralkodó család hercegei előtt illetlen kitételeket használ. D. E. gr. válaszolt azon vádra, mit első beszédekor mellőzendőnek vélt és szép szavakkal olyasmint mondott hosszasan, mi röviden megkövetés. M. J. mutogató az illetlen kitételeket, melyek tulvitt helytelenségén jó ízűen kacagtak. Főispán helyettes ő mélt. pedig délutáni 4 1/2 órakor kimondá a határozatot következőkben: A küldöttség megbízásában híven járt el, ezen eljárás jegyzőkönyvileg helyeseltetik, azt a rendek magokéva fogadják 's egyszersmind a küldöttségnek köszönetet szavaznak. Felírni nem fognak; de ezen tárgyat fő sérelemkép országgyűlésre jegyzik fel 's követeik által sürgetni fogják 's valaméddig ezen sérelem orvosolva nem leend, mindaddig semmi más tárgyba ne avatkozzanak. E' sérelem okozói feleletre vonassanak; egyszersmind a testvér megyék körlevelekkel fognak megkeresetni, melyekben a horvátországi sérelem terjedelmesen kifejtetik 's ezek pártolására a' hatóságok felszólítottanak.

Febr. 3án folytatólag tartott közgyűlésen a' jan. 31kei határozat és e' feletti vitákat tartalmazó jegyzőkönyv olvastatott 's hitelesített. A' jegyzőkönyvi fogalmazás ellen a' rendeknek semmi észrevételök nem volt, de igenis voltak némely megjegyzéseik a' majd szerkesztendő körlevelekre nézve. K. F. t. b. indítványozá: hogy a' körlevelek mellé egyszersmind a' leirat, intézvény és emlékirat csatolandók okiratokul, mert csak ezekből fog kiválgani kellőleg a' sérelem nagyszerűsége, melynek pártolására a' testvér megyék felszólítottak. Sz. M. e. alispán az említett okiratoknak körlevélhez csatoltatását leginkább azon okból ellenzé, mert azok több példányban leiratása sok munkát és időt kíván, 's tán oka lesz a' körlevelek elkésésének. K. L. t. b. az indítványt pártolá 's emlité: mikép e' körlevelekben a' sérelmi fő ügy nem a' küldöttség el nem fogadtatása, hanem a' Horvátország irányában követett alkotványellenes rendelkezés;

azért ennek gyámolaul megemlítendőnek vélte per analogiam a' bihari és honti eseményt is. Ny. P. m. alispán nem ellenzi a' körlevelekhez a' nevezett irományok mellékelését, de essupán oklevelekül. I. S. t. b. az emlékiratot 's többi társait azért is szükségesnek vélte a' körlevelekhez kapcsolatni, mert másképp a' gyanúsító rosz akarat ferde magyarázatot 's értelmet adhat az emlékiratnak, mi a' felszólaló megyének igazolásul fel nem olvastathatván, könnyen az ügy bukását esközölhetné. R. G. gr. az előtte szolt t. b. véleményében osztozik. Főispánihelyettes ő mlga nem tartja szükségesnek az irományok oda csatoltatását, szerinte a' határozatnak elég fog tétetni, ha a' körlevélben fejteik meg az egész sérelmi ügy. E. S. t. b. az indítvány mellett szavaz, K. L. az irományokat oda csatoltatni kívánja, de egyuttal megjegyzé, nehogy a' német nyelvű memorandum a' testvér megyék némelyikében botránkö's így az ügy ostromlója legyen, azt magyar fordításban köröztetni ohajja. Első alispánunk ismétlőleg emlité: mikép itt főselelem a' horvát ügy 's ezt a' körlevél teljesen előadandja; a' leirat, intézvény és emlékirat a' küldöttség eljárását 's ki nem hallgattatását tárgyazzák, mi pedig fő sérelmi nem jelöltetik ki, azért elmellőztetésökre szavaz. E. S. főügyész az előtte szolt alispán nézetét sajátja el magának. B. J. egyiket sem akarja oda csatoltatni. Főispánihelyettes a' szónokok nyilatkozatit összevetvén a' többség értelmében mondá ki a' határozatot: hogy t. i. a' körlevelekhez csatoltatik a' leirat, intézvény és emlékirat magyar fordításban; ezen körlevelek fogalmazása B. E. másod főjegyzőre bízott, ki azt a' febr. 5ki ülésben hitelesítés végett a' rendek előtt felolvasandja.

Felvetetett a' húsárszabályozás, mely tárgyban B. E. főjegyző röviden emlité: mikép a' közelebb mult közgyűlésen a' megye ügy alapítá meg a' húsárt 16 krban, hogy azt jövő medárdi sokadalomig érintetlenül hagyandja, mivel azonban a' minden oldalról jelentkező közinség rögtön intézkedést kíván, mely baj elhárítására a' nm. helytartótanács Szentiványi Vince kamarást 's keblbeli tanácsost biztosképen kirendelé, a' megyei és városi hatóságokat pedig intézvény által együttműködésre szólítá fel; 's nevezett határozat megmósítása, vagy módosítása a' rendeknél elkerülhetlen szükségüvé lön. A' közgyűlés az említett közinséget csakugyan bekövetkezettnek, vagy célszerű intézkedések elhanyagoltatása által bekövetkezhetőnek látván a' tárgy felvételét határozá; miért is főjegyző felolvasá azon helytartósági intézvényt, melyben a' megye értesítettik: hogy a' helytartótanács saját kebléből a' fentisztelt királyi kamrás urat biztosképen kinevezett ennek köteleességévé tette, miszerint az a' megyei és két városi hatóság által mellé rendelendő küldöttekkel vizsgálódnék az élelmi 's első szükségek körül most uralkodó drágaság okairól 's ezek elhárítása módjairól, egyszersmind intézkednék a' tapasztalásokhoz és célszerűséghez képest. Ezen intézvény felolvasatása után első alispán kinyilatkozatá: mikép az jóval a' közgyűlés előtt küldetvén át a' megyéhez, mivel a' benne említett közinség rögtön intézkedést kíván, 's kisgyűlés azt tárgyalás alá vevé 's a' k. biztoshoz megyei hatóság részéről Zlinszky János közép. főszolgabíró és Kendelényi Károly tbt kiküldé oly utasítással: hogy csak tanácskozálag, de nem egyszersmind határozólag járjanak el küldetésökben. Az utóbbi küldött ez alkalommal személyesen levén a' gyűlésben jelen, megbízatása eddigi eredményéről szóval tett jelentést, egyszersmind bemutató a' biztos által eleve kinyomatott rendszabályokat a' mészárosok pékek és fakereskedőket érdeklőleg; a' rendek e' jelentésben, valamint a' hirdetényi pontokban megnyugvának, kivévén ezen utóbbinak utolsó pontját, mely szerint a' fölfedezendő büntettek a' biztos által fognak fenytetni. R. G. gr. ezen intézkedésben oly eljárást lát, mely sérti a' megye hatósági jogát, mert a' kihágókra fenytéket szabni eddig a' megye köréhez tartozott. E. S. főügyész pedig hivatalánál fogva ezen előleges intézkedés ellen óvást tön; egyébként K. K. küldött ur a' közbejött aggodalmakat felvilágosításával elosztatván a' jelentés, valamint egyéb a' húsárszabást illető folyamodványok és indítványok egy e' célra kinevezett választványhoz utasítottak, oly meghagyással, hogy ez irántok harmadnap mulva véleményes jelentést tegyen. E' tárgynál egy szónok igen értelmesen fejtegeté a' körülményes okokat és nehézségeket, melyek a' megye intézkedési ellen mindannyszor gördítettek, valahányszor húsárszabásra tér; szónok elmondá a' forrásokat, melyekből gyűjtenek adatok a' húsár illó aránybani megállapítására, de mind ezen adatok sem elegendők, sem elég hitelesek arra, hogy azok nyomán a' marha beszerzési ára biztosan elhatározathassék, sőt gyakran megtörténik: hogy midőn a' számvevő hivatalban mind ezen adatok számvetési lathá vétetnek 's kiszámítatik: vajjon mennyibe jó egy font hús? ennek ára többnyire magasbra rüg, mint mennyire azt a' megye állapítá. Azért hasonló nehézségek 's izellenségek kikerülésére szónok javaslatot tön, mely szerint a' húsárszabási eljárás is könnytetni fog 's a' népszükségben is érez-

hetőbben segítve lesz. Ajánlá t. i. szónok, hogy a' hétnek egy vagy két megnevezendő napján mindenkinek engedessék meg a' húsárulás; ez által a' megye legbiztosabban megtudhatja: ha vajjon alaposak é azon előterjesztések, miket a' mészárosok a' marha nehéz beszerzése miatt tesznek; mert ha lesz olyan, ki a' fenálló árszabás mellett vállalkozni fog, az tanusítandja: mikép a' mészárosok panasza, hogy a' szabott ár mellett veszteségök van, alaptalan; ha pedig olyan is akad, ki a' fenálló árszabáson alól is vállalkozik húsmérésre, az behízonnyitandja: hogy a' húst olcsóbban szerezhetni be, mint az árszabáskor alapul vétetett. Illy módon a' közönség az ilyen szabad vállalkozók számítása szerint fog felvilágosittatni a' húsár dolgában; a' mészárosok pedig panaszt nem emelhetnek czéhbéli jogaik sérelmét emlegetve, mert a' szabad concurrentia a' hétnek csak egy vagy két napján engedtetnék meg; sőt mennyiben saját veszteségökre a' közönséget hussal ellátni nem kötelesek, még hálára lesznek a' szabad vállalkozók iránt kötelezve. Végezetül még szónok kérdezé: ha nem lenne é célszerű a' húst minőségére nézve is árosítani? mert köztudomásu dolog: hogy mészárosink többnyire sovány marhát vágnak, míg a' göboly vagy sóre marhát Bécs felé vándoroltatják, ennél fogva igen célszerű lenne: ha a' legjobb minőségű hús méretnek a' megye által megszabandó áron, a' silányabb pedig alantabb, a' megye kettős limitatiót létesítene, mi bizonyosan némi segítségére lenne a' népnek. Habár a' rendek meg voltak is e' nézetek helyességéről győződve, mind a' mellett az indítványt a' már kinevezett választványhoz utasíták véleményadás végett. E' határozat kimondatásakor észrevehető mozgás bolygatá a' tanácskozási tereket; akkor t. i. a' mészárosok hoszszú lélekzetet véve takarodtak kifelé, örülve azon, hogy ez uttal a' 16 kr. még zsebeikben hagyatott.

Hús árszabás után áttértek a' rendek a' közmunkák tárgyalására. E' tárgy az, mely a' legközelebbi országgyűlés befejezte óta a' helyhatóságokat leginkább foglalkodtatja, vagy legalább illenek, hogy tisztára hozatása végett lélekismeretesen foglalkodtassa; mert habár hiányos is az azokról szóló é rendelkező törvény, mind a' mellett szép tanuja ez a' törvényhozás figyelmének az elhagyott nép iránt, 's mintegy kezdete az adózó osztály egykori teljes emancipációjának. 'S mivel ilyen, azért mindenképp felett okodás és higgadság ajánlandó az illető eljáróknak. Mi a' tárgy fontosságát tekintve, célszerűnek láttuk az ezen közmunkák mikénti használásáról kidolgozott választványi jelentést, mennyire lehető, egész terjedelmében közölni; mert olvastunk ugyan hasonló intézkedéseket ez ügyben más megyék részéről is, de Pest megye véleményünk szerint, körülményekhez illesztve, itt irányadólag lépett fel. Azért ez alkalommal csak röviden említjük, miként a' választvány különös figyelmet fordított arra, hogy a' különben is eléggé nyomott népen e' szolgáltatásban lehetőleg könnyítsen 's a' rendek osztoztak e' méltányos figyelemben 's habár csak intőleg, de mégis nyilván elismértették az még kormányférfiak által is, hogy rendelkezék a' törvényhozás bármikép, legyen bárminő erőlyes és buzgó; de a' hon érdekei mindaddig föl nem virágzandanak, míg a' közteherherviselés nemcsak elvben, hanem tetteleg is elfogadva nem lesz; azaz: míg adót nemcsak a' semmivel bíró paraszt, de a' földesur is bármi név alatt nem fizetend. A' jelentésben előadott összeírásból kimutatlatott: hogy Pestmegye mintegy 207 ezer gyalog és 109 ezer szekeres napszámot használhat közmunkákra. Ezen öszveget a' választvány aként osztályozá: hogy annak 3/4de a' statusquo, azaz a' mellék- 's egyik helységből a' másikba vezető utak fentartására, 1/4de pedig a' megye főbb utvonalaik építetésökre fordítassék, ezen fő vonalak legelsőbbikének a' hatvani jelöltetett ki, minthogy ez már jó idő óta kezdetett meg, de bevégzése még távol van. Szóba hozattak itt az utcsinálást vezető mérnökök is; a' választvány jól tudta: hogy a' megye rendes mérnökei sokkal inkább elfoglalttávk hivatalos dolgaikkal, semhogy ezen utak elkészítésére kívántatólag ügyelhetnének, azért egy mérnököt javasolt 1000 p. frt évi fizetéssel a' fő vonal mellé rendelni, uti biztos segédet pedig 300 p. frt fizetéssel. A' rendek e' javaslat elfogadásától épen nem idegenkedtek, szó csak arról volt: vajjon a' megye egyik vagy másik mérnöke alkalmaztassék é oda? vagy e' végett csőd hirdettessék? sokan ez utóbbit találták célirányosnak, mert Magyarországon, úgymondák, nem annyira az utépitési anyagok hiánya, mint inkább a' hoz értő mérnökök nem léte okozza az utak roszsaszágát; e' honban elég volt eddig, ha valaki eminens

calculusú iskolai bizonyítványt mutatott elő, holott ez még nem nyújt elég kezességet arra, hogy az utak esinalását, mely sajátságos ismereteket, alapos gyakorlati tapasztalást feltételez, szinte kellőleg vezethesse; ezek véleménye győzött azok ellenében, kik a' csődöt fölöslegnek tartották, de olly módosítással, hogy a' megye mérnökei, ha közülök vállalna valamelyik a' megbízást, addig kötelességei alól felmentetik 's csak különösen a' fővonalra ügyelend; ez esetben tehát csödre nem leend szükség; de a' magát ajánlandó mérnök egy évre külföldön utazni fog, megtekintti a' jó utakat 's azok építésmódjárul magának tudományt szerzend, addig pedig honn segéde viszi az általa elvállalt munkákat. Hátra volt a' java, vagyis a' fekete leves: honnét fog az 1300 p. frt fizettetni? 's legyen nyilvános elismerés Pest rendéinek; a' számosan jelen volt Karok közül egy sem volt, ki Temes, Krassó 's más megyék szerint e' terhet is a' szegény adózókra, vagy más szavakkal a' házi pénztára róni akarandották; nem! e' mérnököt P. megyének nemesi pénztára fizetendi, miként fedez sok más kiadást. Ez olly tett, mely magában véve méltányos, de tekintve a' jelen körülményeket, azt minden elfogult 's nemesi kiváltságiba túlságig szerelmes helyhatóságnak fülébe szeretnők dörögni, hogy ébredjen emberszeretetre, tárja fel lelkét polgártársainak kiméltetésére 's magához emelésére, hogy legyen ember és magyar. Mivel pedig Pestnek sok utja van, pedig országos utjai, melyeknek nemesak építették, sok huanen fentartatásuk is tetemes költséget kíván; e' mellett ezen utakat az ország, sőt a' szomszéd tartományok is naponkint és folyvást használják, a' rendek igazságosnak tarták, ha azok építését 's fentartását a' kormány is tehetsége szerint gyámolítandja; minélfogva a' nm. helytartótanács meg fog kéretni, hogy a' s'ó felemelt árából, melynek törvény szerint ez rendeltetés, évenkint bizonyos összevet ezen célra adatni méltóztassék.

Febr. 4kén magányügyek 's egyes tisztviselői jelentések tárgyalatása után Ny. P. m. alispán, 's a' fenylő törvényszék elnöke a' megyének mostani közbátorsági állását hozá fel. Kifejté azon rendszabályokat, melyeket községekben a' vagyon- és személybiztonság végett az előjárók teljes hozzájárulattal létesített; mivel pedig az eddigi büntényeknek leginkább a' hadnagyok csekély száma volt egyik oka, alispán ur a' terjedelmes pusztákön ezek számát is öregbítette és szükséges utasításokkal ellátatá, minnek következése lön, hogy a' tolvajságok 's rablások jóval kevesbítették; a' rendek e' rendszabály hasznosságát elismerték, azért a' hivatalában csüggedetlen eréllyel eljáró alispánnak köszönetet szavadtak, a' számfelüti hadnagyok napidiját pedig 24 p. krban állapították meg.

E' tárgy befejezte után H. lelkész nyujtá be folyamodását, melyben magát primás ő fíngának üldözései ellen védelmezteni kéri. Az illető lelkész hasonló folyamodást már mult gyűlésen nyujtott be a' megyének; az ott kifejlesztett panaszok megvizsgálására választvány bizatott meg, mely ez alkalommal benyujtván véleményét, a' folyamodványt olly természetűnek találta, mely a' megye politikai és törvénykezési hatóságán kívül áll, azért azt a' benyujtó félnek viszszaadatni indítványozta. A' panaszkodó lelkész tehát jelenleg nem is a' megye védelmét, mint inkább azt kérte, hogy a' folyamodvány megyei úton juttassék ő felségének legmagasb bírói székéhez; azonban a' rendek ezt sem tarták czélszerűnek, hanem a' folyamodványt egyszerűleg kiadatni rendelék. Ezen intézkedés maga rendén történt ugyan, de tán még sem egészen helyesen. Ezután nádor ő felségének felszázados ünnepe hozatottsönnyegre. E' tárgy megleg részvétre ösztönzé a' rendeket, örömiüket jelentve ki a' szép alkalmon, melyben hazánk és megyénk érdemkoszorús nesztorát nyílt téren üdvözölhetik. A' rendek ezen tisztelgésüket kétféleképszándékozának teljesíteni; először is mint megyéjük főispánját üdvözöndik, mi végett a' majd kitüzendő napon Budán az országházban közgyűlés fog tartatni, négy rendbeli küldöttség neveztetik ki ő felségének elfogadtatására, öt alkalmi üdvözölő beszéd mondatik, 's emlékpénz veretik, mely a' nagyszerű ünnepeket a' késő ivadéknál is élethíven fentartsa. A' nádorság ötven éves ünnepélyének megtartása végett pedig Pest megye az ország valamennyi törvényhatóságát fel fogja szólítani, hogy keblökből az ünnepély-emelésre minél fényesb küldöttségekkel járuljanak, de egyszersmind azért, hogy az ünnep mikénti megünneléséről egyetemese tanácskozás tartathassék 's az erről szóló

program jó eleve elkészíthetessék.—Több folyamodvány olvastatott ezután részint községek, részint pedig egyesek által benyujtván, melyek közt az urbéri telken lakó nemes polgárok a' szerfeletti adóztatás miatt panaszkodtak; a' rendek ez alkalommal is az igazság egyszerű elvéhez ragaszkodva czélszerűleg intézkedtek.

Febr. 5én Nógrád megye levele olvastatott fel, melyben nagytudom. 's országos érdemű hazánk fia Horvát István könyvtárát a' nemzeti muzeum számára megvétetni indítványozza; ezen indítványt a' rendek partolják 's a' tudományosság előmozdítása elvéből azt országgyűlési követeiknek is utasításul adandják. Majd B. E. főjegyző olvasá azon körlevelet, mely a' két első napi határozat következtében a' horvátországi 's a' küldöttség ki nem hallgattatása sérelmében a' megyékhez küldetni fog; a' fogalmazás némi csekély változtatásokkal elfogadtatott, K. L. tb. pedig indítványozá, hogy mivel a' horvátországi tartománygyűlés Fiume kerületnek ülést és szavazási jogot adott, bizassék meg az utasításokkal foglalkozó választvány annak kidolgozására 's jövő gyűlésen előadására; minő jogviszonyban áll a' magyar tengerparti kerület a' horvát tartománygyűléssel? 's különösen fejtené ki a' tartománygyűlés azon állításának igaz- vagy igaztalanságát, hogy vajjon a' magyar tengerpart csak Horvátországgal, s ekép mint ennek kiegészítő része van e' a' koronához csatolva.*) Elfogadtatott.—A' hus dologban küldöttség neveztetett ki Buda és Pest városok hatóságához, hogy ezeket a' másnap előlegesen tartandó tanácskozásra meghíja, mert a' rendek ez uttal a' mérsárosok ügyében kimerítőleg akarnak intézkedni (folytatjuk.)

Árvíz szózat Beregmegyéből. Jeremiadokat imi Bereg, valamint Szatmár, Zemplény 's ugyszólván, az egész tiszamellék árvíz alatt álló megyéji jelen helyzetéről, hol Neptun víztengere élő lényeket sodor, mint nálunk, öröklét éjébe; hol az ágyhoz szegzett synylódó beteget csak esolnakon menthetni meg a' vészül 's a' 10 napi esőzés után felduzadt ártól magasb helyzetű lakokat is csak éjjeli 's nappali szakadatlan töltés 's bástyázás által menthetni meg nagy kimosan, míg egér- és patkány-lyukakon tolong épületeink belsejébe lopódzva és sejtellenül kinn a' növekedő hullám-ostrom elleni bástyázásunk alatt az árvíz, hol játszi habok mossák a' laktetőt; v. házi tüzhelyül a' nyugalmas lóca mellett a' tiszáár dulong; hol imaház és minden esöndes a' zajló habok alatt; hol a' néma sír felett nem hullathat könyvet a' szerető férj, nő, gyermek; hol az éhezó habba néz; hol szóval 7—8 mérföldnyire terjedő láthatáron minden hullámsírban áll, ott csakugyan tenni 's nemtőként förlíasan küzdeni; embertársi legszentebb 's legigazabb kötelesség. Mit ér a' gyáva köny, a' s'ópánykodás az éhezónek? Mit ér a' holnapra nyuló terv a' pillanati percznek? Semmi! az nyomtalanul elveszett percz; tett kell tehát, mely szilárdul kitartó és erős legyen, tett, mely nyomával boldogságot teremtsen, tett, mely szabadító legyen. És hol van, és hol találtatik ez? Kérdi az ész? Fejdelem és nemzetnél! —Elemezni a' viszonos erőket, öszszíteni a' kölcsönös alkatrészt, ténnyé olvaszani a' lehető küllönt. A' már ez iránti nézeteket 's alapot megtette a' tiszavölgyi öszszes társulat mik Jelenkor 9ik száma és gróf Széchenyi István által fényre derítették, 's hozzá az annyi 's olly tapasztalati tárgyak iránt mély belátással bíró ész tehet, mint a' nagyérdemű gróf. E' sorok írója csak imát nyujthat azon élet 's öszszes társulat egység- és szilárdságbani fenmaradásáért, mely nemzetünknek ugy, mint egyes részeinek boldogítását ipari, mint szellemi tekintetben, fő elvéül tüzé ki. Tárgya e' soroknak köszönetet mondani az emberiség nevében azon segélyért, mely szenvedő embertársát megmenté az éhenhalástól, mely életet ada egy víz alatt tengő helység lakosinak, mely esolnakon hordatá éhezók számára kenyereit, mely kint orvosla, midőn csak isten orvosolhatta, vegyék az illető urak, a' köszönetet egész nemzetünk színe előtt, kik nemtőként nyujtának segélyt a' nyomor fiainak, adja az ég, hogy éltek hoszszasan terjedjen a' haza és emberiség javára!! További

Célja e' soroknak a' kiáltó szükség előtűntetése, mely egy tiszavölgyi megyében sem állott néhány éven által olly nagyságban elő, mint épen itt. Föl tehát férfiak! a' haza boldogsága hí fel, Bereg megye rendei és öszszes képviselő társulat kezét a' kormányval, érdeket az ügygyel önzéstelen tettet a' széppel, jóval és nagygyal! áll az alap, hű 's kitartó férfi kebel és áldozatkészség kell 's a' jelen és utókor fogyhatlan áldása kész számatokra.—Egy postakocsit levelestül sodrott el az árvíz, nem tudom, nem éri e' valahol hason sors e' sorokat is. Sz. L.

*) A' B. p. Híradó saját tana szerint mintegy a' választvány tájékozására már elbeszélte e' tárgybeli leczkét. Tudósító.

Trencsénymegyei Közgyűlés. Jan. Skán tartá

megyénk rendkívüli közgyűlését; tanácskozási tárgy a' horvátországi sérelmet panaszló pesti levél volt, vagy inkább az ennek értelmében még mult gyűlésen tett megyei határozatunk eredménye. Itt röviden meg kell érintenünk e' megye mostani politikai állását, a' vélemények szétszakadását, pártküldelemeket 's kölcsönös bizalmatlanságot, mert az olvasó csak így foghatja fel a' jegyzőkönyv szavait, melyek jelen gyűlésünk határozatát tolmácsolják. Inkább személy- mint elvkérdés végett a' rendek már 3 év óta, hogy messzebb a' multba ne menjünk, két főrésze öszszoltak, ismértető jelül mindegyik szint választá magának, veresét és zöldet; az első ellenzéki, az utóbbiak conservatív elnevezéssel tiszteltettek, vagy inkább ök magukat tisztelték meg. E' két párt, melyeknek megvan saját apró részecskéjük is, mint például a' conservativeket csupa hódolási tiszteletből kísérő stabilista csapat, kik egyik lapunk tana szerint egy toppot is alig akarnak haladni, vagy ha némileg is valamiben, azt olly feltéthez bilinesezik, mely önsúlyával még a' józan haladhatást is ugyszólván lehetleníti. E' két ellenkező párt szemközt egymással nemcsak vélemény, de physikai harczt is küzd, ugy, hogy volt idő, midőn Trencsényben az alkotványos szabadságban élő polgárok élete sem vala biztos; itt azonban mégis egy kis különbséget említetlenül nem hagyhatunk, azt t. i. hogy a' veres színűek saját intelligens erejükben bizván a' vitakozás terére csak éles észszel 's meleg szóval jelentek meg a' haza boldogítását eszközlendők, holott a' zöldágások reményök valóítására anyagilag is derekasan működtek, ök léptették a' tanácskozási küszöbön első át az értelmetlen nyers tömeget csupa conserváló elvből, minthogy szerintök azokis nemesek 's ehhez képest ezen jogaikban conserválandók Ennek eredménye lön, hogy az ész magasztos okait az ököljog durva hangja némitá el 's tetteket határozatok, mik által a' veres párt vágyai 's ohajtásainak legszebb kinövéseit látta megmérgeztetve, mely is, hogy apránként véggékn nullificálva ne maradjon, czélszerűsnek ítélte, ha a' küzd-téren egyenlő fegyverek csapnak öszsze, ezt az ő hiedelmök szerint a' méltányosság 's lovagiasság követeli; készített tehát egy alpha és omega nélküli rendszer, mely alkotványos mozgalminkon mindig aljasító bélyeg maradand; folyt ez minduntalan nagyobb 's versenyzőbb alak és idomban, mi olyan vád, melyre a' nemzeti nemlöknek 's hazafi kebelnek szent haragja méltán fellángol, de mikint Virgil szelístené, a' büntető ítélet-kimondást rövid időre felfüggeszté; 's e' rendszer a' „korteskedés rendszere,“ a' lélek- és becsületvesztegetés moeska, a' polgári jellem szeplője, az erkölcsi élet mirigy-fertője és számos nemzetség vagyoniosságának temetője. Boldogtalanok, kik e' téren első léptek fel, de még sokkal boldogtalanabbak az utánzó, kik annyi szomorú példa által nem okultak. Így álltak a' pártok akkor is, midőn az említett pesti levél mult gyűlésünkben fölvetett; a' veres párt a' felhívó levéllel azonos értelemben volt, a' horvát tartománygyűlés irányára nézve követett kormányi rendelkezésben országos sérelmet talált, azért küldöttséget ajánla kineveztetni, mely a' megyének ez ügybeli remonstrációját személyesen nyujtsa át; a' conservativek, habár elvök mindenenben az integritást fentartatni kívánta is, a' nevezett levelet pártszellemének, elfogultnak, igaztónak, 's más egyének állítva, azt félretétetni sürgeték. Az első győztek, a' küldöttség ki lön nevezve, a' felírás elkészítve 's a' küldöttség elnökének átadva, hogy azt a' fejdelemnek jobbagyi hódolattal nyujtsa által.

Időközben a' pesti küldöttség megjárja bécsi útját 's kihallgatást nem nyer; nehogy Trencsény megye küldöttségével hasonló történjék, a' nm. kanczellária az elnökséghez leiratot intéz, melyben hivatkozva az 1770ki udvari rendelvényre, miszerint a' hatóságok, mielőtt küldöttséggel járulnának a' trónhoz, ez iránt engedelmet kérni tartoznak, a' megye jelen követségétől kormányilag fölmentett. Ez volt oka rögtöni gyűlésünknek. Már ujév ünnepe hallottunk tanakodványokról, sugásokról 's más eféle titkolódzásokról, végre gyűlés-hírdetésről; és itt el kell ismerni a' conservatív mesterfogását, mit alig hiszem hogy a' B. P. Híradó sorából nem merítettek. A' veres párt bajnokai többnyire külmegekben levén magány-családi, vagy hivatalos ügyekkel elfoglalva, részint pedig útban Bécs felé, e' miatt egész erejében meg nem jelenhetett, holott a' zöld erdők nemesaktólgyei, hanem bodzaköröji is mind beidézettek; ezek jelenlétében felolvastatott a' felmentő leirat 's utána indítványoztatott, hogy az tisztelettel fogadtatván a' küldöttség tiltassék el a' mult gyűlésben tett megbízatásabani eljárástól; az egész dolog csupán egyesek vérlázának tüeménye, nem pedig sérelem, miért Trencsénymegye szólaljon fel, azért nemis szükség felírni. Ez ellen okok szóltak 's tények hozattak fel, de az erdőben kis szél is zugást szokott támasztani, itt is az lett, hogy a' józan ész következetes okai a' vászonkorsók folyékony argumentumival nyomattak el, mit látva a' veres pártiak, nem eléged-

tek meg bajuszaik némán neheztelő pedrésével, hanem, mi nem ritka tapintat ily nyers tömeg és felfogadott tetemes többség ellenében — határozatilag is kimondták azt: hogy a leirat elfogadatik ugyan, 's a küldöttség nem fog Bécsbe menni, sőt a mult gyűlési feliratot is első alispánnak kézbesítendő, de a horvátügy országgyűlési sérelemkép fog feljegyeztetni, 's az ezt tartalmazó megyei repraesentatio maga után a felségéhez terjesztessék. 5 órai küzdésnek ez volt borostyánja! Auch gut. — X.

Szarvasi kisdedovás ügye. Ha jeles férfiak külön lelkesedését azon eredményekkel hasonlítjuk össze, melyet ezen külön lelkesedés a közzértelmiség's közhaladás mezején szült, meg kell vallanunk: hogy azok roppant aránytalanságban állnak egymáshoz. Ha okát keressük e' üneménynek? azt leginkább azon viszonyban találandjuk, melyben az ész és akarat állanak egymáshoz; — az ész meggyőződése nem mindig szüli az akaratot, mivel az akaratra inkább a megszokás hat, ez pedig a nevelés dolga; a lelkesedés hirtelen fellobbanást és abban dicsó rögtöneselekvést szülhet, de a polgári hangyatermészetű munkás erőnyhez, mely alapja az igazi közjólétnek — pillanatnyi fellobbanás még nem elégséges, mint azt a mindennapi külön eredmények tanusítják. Erre az embernek „leggyőngyebb korától” fogva szokni kell, hogy qua semel imbuta recens, servabit odorem testis diu. — E' szempontból tekintvohazánk nevelési ügyét, meggyőződünk, miszerint ez nem valami, politikától félreeső tárgy, hogy felőle gőggel elmondhatnók: „mi közünk nekünk az ábecéhez?” — hanem nemzeti közjólétünk legsarkalatosb alapja, és pedig egy a' közjólétnek általában, mint a' közértelemiségnek különösen. Szorgalmas, rendezh szokott polgárok, munkás kezek: ez a' legelső szükség hazánkban; szép szavakat, czikornyás phrasissokat, szalmatűz-lángolást eleget láttunk sőt már meg is úntuk, a' mi történt tán szép is, jó is, de csak éberszélül. Most felébredésünk hajnalán, egyszer már munkához is kell látnunk. — Szarvasnak közönsége ily nézetek vezér-fonalán menve, midőn általános örök megváltása által polgári szabadságot és ez által szép hivatást önként eszközbe magának, főteendőnek látá polgári szabadsága hajnalán keblében a' polgári erőnynek alapját is tenni le, mely a' kisdedovás eszméjében központosula. Ezen üdvös eszmét felvillanása után teljesezésben látni ohajtván, leginkább Bloch Móricz és néhány elvtársai közremunkálásával a' kisdedovás ügye az elv terén parlagon nem hagyatott. A' volt kegyes földesuraság's a' helybeli presbyterium szép ígéretek tőnek ez ügyben; és a' község maga, a' kisdedovás céljának megközelítésére ingyen telket ajánlani sziveskedett; a' magányosak pedig részvényváltásaik által a' felállítandó intézet alapítókéjét nem kiesinyben növeszték. E' szent ügy javára mult évi jun. 25én 's legközelebb folyó évi január 22én fényes tánczvigalmak is rendeztetek sors-huzásokkal egybekötve, melyeknek az lón nem remélt sikerök, miszerint a' bejött két rendbeli jövedelmet összeszvetvén az előbb említett ténnyezőkkel, azon reménynek engedhetjük át magunkat, hogy szintilly hasonczélu, majus 3kán tartandó tánczvigalom után, intézetünket jövő nyáron tán megnyitandhatjuk. Ezek kezdetben igen kedvező eredmények. — A' kijátszott tárgyak nagyrészben női kézmunkák 's igen becsesek valának*) vidékünk lelkes hölgyeitől, ugy Pestről, sőt Győrűl is beküldve. Kedves tüneményül érinthet, miszerint a' közü egy említésénél hazánkban akárhol bizonyos nevekkel találkozzunk, melyekhez számtalan érdem esatlakozik 's már csak említésöknél is számos hála-szó emeltetik, ily nevek többek közt Brunsvick Teréz grófnő, Kanitzné 'stb., kik felállítandó intézetünkhez buzgó részvéttel viseltének. Áldás koszorúzza mind azon nemes keblű hölgyeinket, kik hivatásukat oly nagylelkűen felfogni tudják, érezvén kebleikben azt, hogy ők sarjadó nemzedékünk természetes ápolói!

X A' pesti belvárosi kisdedovó-intézet fenntartására 1845dik évben következő jólékony adakozások tétettek p.p.: mélt. Szaniszló Ferencz püspök 15 ft; főtiszt. Feichtinger Domokos prépost és kanonok 10 ft; Reseta János egyetemi tanár 5 ft; Tipula Péter egyetemi tanár 5 ft; Csasz Márton egyetemi tanár 5 ft; Piskovics János kórház-igazgató 5 ft; Jurenák József pesti gyógyszerész 5 ft; Jary György felváltótörvényszéki ülnök 6 ft; Szekrényesy Endre városi főkapitány 4 ft; Patizs Károly városi tanácsnok 6 ft; Liptay Endre esztergomi kanonok 5 ft; Kontz Lázár pesti papnövendékház aligazgatója 5 ft; Wirozsil Antal egyetemi tanár 2 ft; Eggenberger Ferdinand könyvárus 1 ft; Aigner Ferencz választó polgár 2 ft; Wagner Ferencz polgári vasműves 2 ft; Gebhardt Ferencz egyetemi tanár 5 ft; Palma Elek táblabíró 2 ft; Kölber Karolinaválasztó-polgár özvegye 2 ft; Kürthy István egyetemi pedell 1 ft; Porst Nyereggyártó 1 ft; Siech Antal lakatos mester 3 ft. 15 kr.; Szántófy Antal belvárosi segédlelkész 4 ft; Czompó János

*) A' nyerevényes számokat mai Értesítők közli. Szerk.

hagyománya 40 ft; Dankó Mátás egyetemi szolga hagyománya 80 ft; Uetz Sebestyén pesti polgár hagyománya 10 ft; Ungváry György belvárosi segédlelkész 2 ft; Rosmanith Antal választó polgár 4 ft; Gebhardt Gibárd egy öl tüzfával, Perger Ignác polgári üveges mester üveges munkával segítette az intézetet. Pesten dec. 31kén 1845ben V o j d i s e k József, a' belvárosi kisdedovó-intézeti egylet küldöttségi elnöke, G e b h a r d t Ferencz ugyanazon intézet pénztárnoka.

Nyilatkozat az unguemegyel ingyen gyógyszererek megszüntetése ügyében. Miután a' februáriusi hírlapokban az ingyen gyógyszererekért járó tetemes kiadások okát a' főorvosi jelentés egyenesen a' járásbeli seborvosokra hárítani látszik; tiszta benső meggyőződésű kötelességemnek tartom ezen tárgyban szinte véleményemet előterjeszteni, melyet a' P. H. tisztelt szerkesztőjének által is adtam, hol azonban észrevételem nagyon megosonkíttatva 's így kissé zavarosan bocsáttatott közre. Mivel pedig mind a' beteges szenvedő adózók sorsa, mind a' honi pénztár kimélete lelkiismeretes feladat, jónak gondolám ez ügybeni véleményemet itt világosabban kifejteni. Az eddigi határozat szerint az orvosok (kikre a' status czéljára nézve az alattvalók egészségi ügye bizatván ez csakugyan sokkal fontosb mint néhány krajczáros gyógyszerének vagy recipének megrendelése) tekintete hozatik kétségbe, minék következtében minden beteg adózó kénytelenített a' részére irt gyógyszerrendelvényt lelkész, szolgabíró vagy eskütt által aláírni; már pedig nyilvános hogy a' ki igazán beteg, az otthon ül vagy fekszik, és így csak más által kénytelen aláírni a' számára rendelt gyógyszer-venyt, mely ürügy alatt egy ravasz pór néhány krajczárért akárki rendelvényt is aláírathajja. Mi többnyire így történik: „hogy szegény adófizető legyen, bizonyítom n.n. 'sat. 'E' tárgybani nyomozásokból nem ritkán az is sült ki, hogy a' gyógyszerrendeleten megnevezett adózó beteg sem volt. Az érintett határozat tehát esupán akkor volna üdvös, ha minden betegnél azonnal szolgabíró vagy eskütt az orvossal együtt volnának jelen, a' mi nem történhetik. Hogy pedig ily mindenféle ürügyek alatt ingyen jutható gyógyszerek iránt az adózó nép nagy bizalommal nem viseltetik, könnyen hihető. De fordulnak elő esetek, melyek rögtöni gyógyszerert okvetlen kívánnak, mint például nagy vézések, melyek halált okozhatnak, veszett állatok marásai, pokolvar 'sat. miszerint az ugynevezett ingyeni gyógyszerek kizárólagos megszüntetése üdvös nem lehet. Az egész véleményem szerint így lenne orvosolható; minden veszélyes és kétséges esetben ne járjon a' beteg sehová a' gyógyszerrendelvény hitelesítése végett, mivel gyakran még lelkész vagy más tisztviselőt talál, a' beteg meg is halhat, hanem bizassék a' gyógyszerrendelvény meghatározása kizárólag a' megyei és fizetéses orvosokra, kik köteleztesen az adózónak nevét, betegség fajtát 'sat. felelősség terhe alatt feljegyezni az ezekhez járult legolcsóbb gyógyszerekkel. E' szerint mind a' szegény adózó során, mind pedig az évenkénti gyógyszerekért eddig kívánt tetemes kiadásokon segítve lenne. Ily megállapítás után nem gondolnám, hogy találkoznék rendünkben lélekisméretes 's becsületes orvos, kik a' megye határozata ellen vétenei merészlene. Pesten február 10kén T o u r n e r Ferencz.

Védelmi nyilatkozat Vas megyéből. Vas megyei Cs. S. ur jó n a k t a l á l t a m é g 1842dik évben egy állítólagos adóssági követelés következtében, melynek a' laptalanságáról azonban maga is meggyőződve vala, egy a' közügyben harminczhat évig fáradó férfiul ellen a' nemes megye előtt actiót esközölni ki. A' crimen laesae az akkori Pesti Hírlap és Jelenkorban is megjelent. A' dolog perre kerül, de a' mi meglepő, a' vádlott ügyvédje védelmi soraira mindeddig válasz nem érkezett és mint ügyvéd ur mondá, a' per meg lón szünetve. — Minthogy pedig jó hír 's név e' föld legjelesb javainak egyiké, melyet még a' legnagyobborultabb koldus is magának vall 's melyet a' tiszta erköloman szabályai szerint szentségtelen kezekkel letépni senkinek sincs joga; nehogy ezen nem érdemlett lealázás valamint a' megye levéltárában, ugy a' méltányos és igazságos közönség előtt is örök időkre bélyegezve maradjon, mi, kik a' dolog érdemét tökéletesen ismérjük, feljogosítva érezzük magunkat, fenemlített tisztviselő urnak ezen eljárását a' vádlottra nézve igazságtalannak, törvénytelennek és rágalomnak kinyilatkoztatni, annál is inkább, minthogy ez utóbbinak szerencseje vanjárásban volt érdemdes tisztviselőjére: tek. Dese Sándor, Kocsóczy Ferencz, Lippics Antal, Tóth Pál 's még többre is tiszta öntudattal hivatkozhatni, kik hivataljoknak lealázási jelenetek nélkül is szelid és igazságos uton tudtak tekintetet szerezni 's kiknek emlékeztük a' járásban örök időkre tiszteltem maradánt — Vas megyeiek többen.

Rendkívüli közgyűlés az iparegyesületnél. Két tanszéknek kellvén legközelebb betöltetnie az iparegyesületnél, miszerint az igazgató választvány minden lehető előleges biztosítás birtokában legyen, mik szerencsés

választásra nyissanak kilátást, szükségesnek látta az oktatók választásának eddig fenállott formáit megvizsgálni 's a' mutalkozandó szükség és tanácsosság szerint azok czélszerű alkalmazásáról intézkedni. És mivel e' részben oly rendszabályok hozatala is tapasztaltatott szükségesnek, miknek hozását a' választvány hatáskörén kívül állani gondolta: ennélfogva jövő martius 11kére rendkívüli közgyűlést tüzetelt ki, mely e' napon délután 5 órakor az iparegyesület szállásán (ujvilágutczai Ilkeyféle ház 1s0 emeletében) fog az oktatók választása formáinak megállapításaul tartatni. E' gyűlésre az egyesület minden tagja 's minden ügybarát hivatalosak. Megjegyeztetett egyszersmind, hogy ezen körülmény miatt a' concursusok, mik a' természet és erőtanai előadásra nézve jövő martius 20kára, — a' rajzoktatáságra nézve pedig 16kára hirdettetvék, aprilis 27kére nyomban által. A' közgyűlésen alkotandó rendszabályok nyomban közgyűlés után fognak közhírré tétetni. — Az igazgató választvány rendeletéből, február 14kén 1846. C s a n á d y jegyző.

A' M. Gazd. Egyesület által felállítatni szándékolt középponti gazdaképező intézet érdekében kimivelendő intézeti oktatók külföldi utaztatására legutóbbi jelentésünk óta köv. aláírások történtek: gr. Károlyi Lajos 3, Nagy Károly 2, Bartakovics Agoston 1, Veisz Bernát 1, Pribék Bódó 1, Császár Sándor k. tan. 2, Lónyay János vbt. 1, Úrményi Ferencz 3, Szász-Coburg-Koháry hg 6, Batthyányi Fülöp hg 10, Vidacs gépész 1, Ghyezy Ignác 2, Rédl Imre b. 2, Zichy Aladár gr. 2, id. Zichy János gr. 2, fehérvári főkegyesület 1, szatmárnégyesi főkegyesület 1, Hunyady József gr. 2, Czindery László 2, biharmegyei főkegyesület 1, ifj. Zichy János gr. 1, Szathmári Sámuel 1, Eszterházy Pál hg 10, Adamovics Kapisztrán 1, Károlyi István gr. 5, Kanizs Manó 1, Nádasdi István 1, Bodonyi Rochus 1, Teleki Domokos gr. 1, Simon Vincze 1, Jeszenák János b. 1, Viczay Károly gr. 1, Nádasdy Leopold gr. 1, Lichtenstein Alajos uralk. hg. 4, Csernovics Péter 1, Brezenheim Ferd. hg. 2, Zichy Henrik gr. 2 részvényt kegyeskedtek 3 évre aláírni. Ezenfelül egyszer mindenkorra ugyanazon czélra fizettek: Persovics László 10 p. flot, Pák Dienes felügyelő ur, mint nm. Károlyi György gr. alföldi urodalmi derék tisztei közt e' czélra bejött gyűjteményt 30 pfl., hernátfalvi Bernáth Ferencz es. kir. ezredes 30 pfl., Szabó Béla h. ü. és tb. ur 5 fl. 30 kr., Hell Odón kincs. gazd. 10 pfl., Csizik Sámuel jószág-felügyelő 10 fl., végre Sztranyovszky Péter felügyelő ur 4 fl. p. p. Ezen előzvényeket tekintve, bizton reménylünk, hogy valamint a' hazailag gondolkozó földbirtokosok részéről, ugy az önérdelkeiket ismerő és tisztelő gazdasági tisztviselő urak sorából oly mennyiségben nyerendünk e' szent czélra aláírásokat, hogy nemesak a' harmadik, hanem a' negyedik rendbeli hivatásu egyed is mielőbb útnak indulhatand külföldre. Pesten, februárius 3dikán 1846. — Török János egyes. titoknok.

Középponti országos gyümölcskert. Az ezen közhasznu intézet létrehozására szükséges tér 50 pftos részvények szándékoltatván megvásároltatni, mely részvények az 5ik év lefolyta után évenkénti sorshuzás után 10—15 darabjával kamatul visszafizettetnek, e' czélra mai napig köv. aláírások történtek: Károlyi György gr. aláírt 5, Havas József m. k. httó t. 10, Kopácsy József k. t. ü. 1, Zichy Miklós gr. 10, Nagy István m. főjegyző 1, Kovács Zsigmond t. b. 1, Havas Ignác tr. 3, Nádasdy István 2, Rédl Imre b. 3, Sárközy Kázmér k. t. ü. 1, Rosty Albert tb. 2, Luczenbacher testvérek 2, Haczell Márton jószágfelügyelő 2, Zichy Otto gr. 1, Wesselényi Miklós b. 1, Festetics Agoston es. k. kam. 4, Csernovics Péter tb. 4, Bezeredy István tb. 1, Patay József tb. 1, Csapó Imre tb. 1, Gorove Károly tb. 1, Gerliczy Vincze b. 2, Marczibányi Lajos tb. 3, Lipovniczky Vilmos lvt. ü. 1, Barkoczy László b. m. püspök 1, Dessewffy Emil gr. 1, Mukics Simon lvt. ü. 1, Lónyay Gábor 1, Károlyi Lajos gr. 3, Zichy Henrik gr. 2 részvényt; 's így a' megkívántatott 200 részvényből e' napon hetvenkettő van biztosítva. — A' gyümölcstenyésztést pártoló tisztelt hazánkiai ennélfogva ügyzeretettel kértnek hogy e' vállalathoz járulási szándékuk iránt, akár szóval, akár a' titoknoki hivatalhoz intézendő beces levelek által, mielőbb kegyesen nyilatkoznai méltóztassanak. Pesten, február 3kán 1846. Török János egyes. titoknok.

Kőrösi Csoma Sándor hírlata Darjelingben (Dardzsilingben) Indiában K. Csoma Sándor derék hazánkfiának, ki keleten az ós magyarok szék. helyét keresé, 's fáradozásai közben ugyanott hunyt el, az ázsiai bengali társaság Dardzsilingben következő feliratú emléket emelt*) Itt nyugszik kőrösi Csoma Sándor, született magyar, ki nyelvtani buvárkodás végett keletre jött, 's ritka nélkülözésekben a' tudományak állhatatos munkatűrés-szentelt évek mulva egy tibet nyelvi szótárt és nyelvtant szerkesztett — legjobb's valódi emlékit önmagának. Lassza felé tett útjában, hol munkáját folytatandó vala, meghalt e' helyen april. 11én 1842ben 44 éves korában. Pályarokoni, az ázsiai bengali társaság, szentelék e' feliratot emlékének. Requiescat in pace (Békében nyugodjék!) A' fenemlített

*) Eredetije követk. hangzik a' bengali Asiatic Society nagybecsű közleményében: H. J. Alexander Csoma de kőrösia native of Hungary, who to follow out philological researches resorted to the east, and after years passed under privations, such as have been seldom endured, and patient labour in the cause of science, compiled a Dictionary and Grammar of the tibetan language his best et real monument. — On his road to H. Lassa to resume his labours he died at this place on the 11th april 1842 aged 44 years. — His fellow labourers the Asiatic Society of Bengal inscribe this tablet to his memory. — Requiescat in pace. F. Weaver sculpsit. Calcutta.

kétnyelvű, melyek angol nyelven írva Kalkuttában nyomattak 1833ban, példányok a bécsi udvari s egyetemi, Pesten a magy. akademiái s egy pár erdélyi könyvtárban is található, hova emlékjándékul azokat a szerző önmaga küldötte. Arczképét szándékoztak minap néhányan kiadni, s ez is a magy. akadémia birtokába jutott, de nem azért, hogy ott mintegy örökségül s ritkaságul vesztegelve napvilágot ne lásson. E' sorok írója legalább azt tudja, hogy az akadémia titoknok Csománk arczképének nemesak az évkönyvek mellett, hanem azonkívül is, mindelelőbbi közrebocsátását megígérte.

Budapesti napló. (Febr. 19kén.) Városi ügyintézés következtében a Rákos homokbuczkaji országot fenntartási költségén egyengetés alá kerülendnek; s ha forgószél nem fogna dologni a téreken, még azt is megérjük, hogy kies kertek, sőt sorra épülendő kéjlakok kecsesítendik a főváros kerületét; mit korunk egyik képlátója már korábban megjövendölt, s miről e' lapokban is már több év előtt és több ízben történt kimerítő javaslat; mi ha teljesülni fog, valóban gyönyörű rajzát adandják egész honnépünk e' helyütt összpontosuló közjólétének. E' tervvel kapcsolatban a terézvárosi hatóság benyújtja a körében szükségképen kiköveztetendő utcák sorjegyzeit; ilyenek: a nagy- és kis mező-kétszerecsen-hajóutca vázúttól kezdve egészen a három sziv utzáig; a dohányutca, fekete sasutca, hol a háztulajdonosok járdaköltség-visszafizetésére leendnek felszólítva. Azám a három hársány s három sziv utca, (furesarokonság!) hol a háziurak által esatorna lenne építetendő; a róza és kétsziv utca azon része, mely az aradi és Udvardy-utca közt nyúlik. A vázúti háztulajdonosok is folyamodtak az országot rettentő végének mindelelőbbi kiköveztetése végett; csodálatos hogy legtöbbben itt járnak más világra — a vázúti temetőbe — még is olly rögös! Es te kerepesi ut! legszegényebb vagy izraelben, mert sem kün sem ben nem vagy, határát tevén a József és Terézia-városnak, maradandó keréktörő s lélekkrázó magyarországi stereotip-ut; hol mult heten egy döczenés miatt több kocsis nyomorultul s több ló sántult meg; és mivel egy utazó ártható sötétségben csak fontolva haladhatott, kocsiját két szekrénytől könnyítették meg az éjjereskedők. — Berlioz Hector európai hírnévű zeneszerző mult vasárnap hangversenykor ugyszólván kongott a nemzeti színház és mi nem esodálkozunk, mert Iször kivált e' farsangban kelletlen túlfeszítéstől a beléptár. 2or az előadás délben történt, midőn is a keletiségéből még ki nem vetkezött magyar ember mindenek előtt gyomráról gondoskodik jobban illett volna a kedélyekhez ebéd után a zene, hogy még tánc is válhatott volna belőle. — Nagy mozgalmat idézett elő városunkban a tegnapra rendezett iparvédegyleti táncvigalom, melyben részt venni ügykezett minden, ki a honi ügyek jobbra fordulásán örvend; mint hallani a pozsonyvidéki osztály is hasonlót rendez, mely már helyzeténél fogva is érdekesh leend, holott mi már megszoktuk az eféléket. — Minap Tolna, Apathin és Mohács tájáról hajós legénység jött fővárosunkba a dunagőzhajózási társaságnak szolgálatát ajánlandó; de többnyire azon uton módon tértek vissza, melyen jöttek, más változás rajtok nem történt. — Folyó hó 14kén tartott a városi kis teremben a pesti polgár huszárok fényes táncmulatsága; mellyen pompásabb és keresettebb izlésű aligha volt hamarjában; a terem-rendezés, a táncrendet arany nyomatú belükkel díszesen mutató s hegyén Magyarország ezimerevel s gyöngyháznnyel ellátott afflacz-szászó, a sok rugó kerevet, karszék, nyílt kaméliák s tbi oda czeleztak, hogy e' mulatság egyike legyen a legélvűsabbaknak s mondhatni, hogy ilyen is volt; de a nemzetséget még jobbadán a hármás szűk és 2 esárdás hirdeté; mert az öltözék — két budai polgárt kivéve, és a társalgási nyelv — néhány egyedet kivéve, nem volt nemzeti. Node seba! másképp lesz ezután. — Egy válogatott társaságban, hol a hon előbbkelő hölgyei tanakodtak theázás közben a magyar haza fő teendői körül, az iparvédegylet sorsa is szóba hozott; mely kivált móta egy társaság busásan töltögeti boros serlegeit, bukó félben áll; ho hó! mond egyike hölgy, a védegylet nincs bukófélben, s hogy ne legyen, kötelességünk ezt megelőzni. Es azonnal a jelenlévő hölgyek öltözékei vétettek vegytani műtét, alias mustra alá. Ez alkalommal egy igen tisztos afföldi hölgynek, ki egyébként a józan arisztokráciának pártolója, azt lobbanták szemére, hogy patlogós selyem köntöse nem honi gyártvány. Es lett bámulás és csudálkozás, összeült a selyem tribunal, hogy itélet mondasék a vádolt felett; ez önérvésű nyugalommal, mely a nyílt kerek arcon elhatározott női szilárd lélek legszebb jellemét tükrözé, következőleg védte magát: „A védegylet 1814ki októberben alakult. En e' ruhát 1836ban vásároltam, azóta viseltem is, nem is; mert ki parancsolja nekem, hogy épen e' ruhát viseljem? az ta 10 év mult el; láttuk pedig törvénykönyvünköl, hogy e' hazában 10 évi folytonos benlakás az illetőnek indigenatus szerez, mivel pedig e' ruha 10 év óta birtokomban van, s 10 évig az illető kereskedő raktárában is heverhetett, világos: hogy 20 év lefolyta selyemfoslányimra az indigenatus jogbélyegét igen is rá nyomtakkérdem már: ki az, ki e' kelmét nem beföldinek meri gúnyolni? A' tribunal kimondá a vádolt felett az ártatlant, s helyeselve nézeteit, szétosztott. Az illető tisztos hölgy pedig, barátnéja levén az őszinte nyilvánosságának nem sokára megjelent egy fényes körben, mellén nyitott könyvet ábrázoló arany tít volt szemléhető e' felirással: „Védegylet 1844.“ — Folyó hó 16án adott Szigeti javára a „Félre ismért lángész“ eredeti vigjáték három felvonásban Degré Alajostól. Nézők gyéren, habár a darab, mellyet általányosan sikerülnek mondhatni, ugy a megjutalmazottnak szorgalma is a közönség részéről több részvétet várhatta. Az előadó színészek és színésznők ma együl egyig kitünőleg szereplének, ok voltak lelke a félre ismért lángésznek. A' rendőrök, hajósok, fiakkerek, naplopó suhanatok s tbi, a régi állapotban vannak azon különbséggel, hogy a dologház környékét benső ellenszemből kerülik. Pesti átárusimk mindenütt magyar étlapot nyújtanak a termeikben

megtelepülőnek, magyarul üdvözlök még az idegent is, hozsankodnak a pinczerek, ha történetesen nem túl szolítottatnak; minden boltos, szatócs, kofa jobbadán magyarul árulja czikkjeit; a német, sőt még tót mesteremberek is magyar árjegyzéket szerkesztnek; a német czimlapokat majd mind magyarokkal eserélték föl; többé fővárosunkban nincs harag, irigység, gyűlölség, rágalom, ellenségeskedés, hü, fájdalom — hanem minden kebelben öröm, szeretet, jó kedv, bizalom, barátság és szerelem honosult meg; ezért jai először a rendőröknek másodsor az igazság kiszolgáltatónak, és harmadszor az újdonságíróknak; ugyan honnét e' hihetetlen szörnyű változás? kérdi a falusi olvasó, hm! hát onnét, hogy e' farsang hosszú volt, mindössze csak 84 bált lejtettünk el mi újdonságírók! és a többi nép; e' szép bállok kiapaszták az erszényt, lelohaszták a duzzadt szivecskéket; aszkórságot adva elleniruljon a nagy bójt, s a Mater Dolrosa halottas éneke, utána más, végre a' sir, itt pedig csak még is jól esik, ha kibékülten jutunk belé. Isten velünk a' vizsont találkozásig! — Ugy igaz, egy csinos hölgyecskének ajánljuk: hogy máskor ne mondjon bennünket bombastosnak különben ide írjuk nevesekjét.

A pestbudaí hangász-egyesület ez évben is, f. évi február 24kén utolsó farsangi napon, a városi redontettermekben nagy álarozós táncvigalmat adott, mellyben Morley Ferenc ur a hangászkart a nagy teremben, Bilhary pedig a kisebb teremben fogják igazgatni. Belépti jegyek 1 pfton kaphatók Treichlinger József egyesületi pénztárnok urnál, vázúti-utca szegletén levő műkereskedésében; nemkülönbén Privorszky Ferenc, Hebell E. és Pillvax urak kávéházukban, Klausz A. L. a városi épületbeli tükkör-kereskedésében, és tánc estélyén a' pénztárnál. Az igazgató-választvány rendeltéből közli Ritter Sándor egyesületi titkár.

Ausztria.

Febr. 3kai prágai hírek szerint, ott minap ünnepélyesen egy e' főváros polgári s közeprendű osztályára nézve jelentékes társalgási intézet nyitott meg. Czélja e' polgári egyetnek „nemes közszellemet (halljuk urak halljuk! közszellemet) illedelmes társalgást és esch nemzeti öntudatot ébresztetni és emelni.“ Megnyitáskor az elnök esch beszédben különös köszönetet és összesimulást, szívemeresítést és méltalmas szellemi megpihenést állít fel e' társalgási alakulat főszempontjával, mellynek jelszava „egyetértés és egyenlőség.“ (Halljuk urak e' szép szavakat, és tanuljunk közel szomszédinktól.) Mialatt néhány nagyobb rangú vendég nevé a' társaság emlékkönyvébe írta, pompás karének hangzott esch nyelven, mit az egész gyülekezet lelkesült, népies slawa- (üdv legyen!) kiáltása követte. Az ünnepélyi lakománál a városkapitány esch nyelven áldomást ivott „az új egylet szakadatlan virágzására s az összes esch nemzet közti folytonos egyetértésére.“ Schaffarik a legnagyobb szlav óságbuvar, az ausztriai császárságban minden néptörzs és népnyelvek egyetértésére“ emelt poharat, miszerint egyikök se szolgáljon a másiknak akadályul az erkölcsenemesbülés s felvilágosodás nagy szerü versenyében. — A' prágai sophia-szigeti teremben jelen farsang folytán tartatnak az ugynevezett „esch táncvigalmak“, mellyek fényre s pompára nézve koronájok levén a' prágai bálloknak, egyszersmind a nemzetségek bélyegét viselik. Itt gyűlnek össze az „olgy szép esch hölgyek“ legszebbek s köztük és táncosaik közt eschnél egyéb hangnak nem szabad uralkodni. A' beléptekor osztogatni szokott tánczrenden következő felirat: „Poménenki“ (emlékeztetvény) áll s ezekhez hasonló jelenetek országszerte kezdenek mutatkozni, sok helyütt az ugynevezett „Ceskji Besedj (esch koszoruk) című mulatságok tartatván, mikben egy e' dül esch nyelven szabad társalogni. Ezen szavakat nem ok nélkül szedtük rikitott belükkel, édes honfitársaink!

Amerika.

Az Oregonféle tudomásul adási kérdés jan. 12én lön a' congressus elibe terjesztve s megvitatása 32 szótöbbséggel 12 ellen febr. 10kére tüzetett. Ugyanazon nap még egy más indítvány is tétetett a' senatusban, miszerint ugyanis 11,190,000 dollár vettetének ki az északamerikai hajóhad-szaporításra s a' nemzet és érdekeihez méltó állapotba helyzetésére. Ezen s még egy harmadik bill is — hasonló az Oregonkérdésből eredő, szinte febr. 10ére halasztattak. Nagy fontosságúak s az északamerikai politikát nem esekély mértékben jellemzők valának ama határozatok, miket jan. 14kén Alen a' képviselők házában elfogadásul felolvastott. Első azon közbegjűlésről szól, mellyet az európai monarchák az amerikai ügyet illetőleg szőnyegre hoztak s melly végrehajtatván, az ó és új világ közt fenálló békét okvetlen feldulandá. Az elnök tehát tanácsosnak vélte a' közbe nem járulás elvét állítani fel, s ebben a' congressus vele tökéletesen egyetért. Másik határozatban ez foglaltatik: „A' kormány és congressus hallgatását helybenhagyásra lehetne magyarázni; ennél fogva ünnepélyesen kijelentjük ezenel az egész civilis világunk, miszerint Észak-amerika függetlensége és szabadságával össze nem férhetőnek találja, hogy valamelyik európai hatalom valamely amerikai status társadalmi rendezésébe vagy politikai intézkedésibe avatkozzék, vagy hogy az ó világ valamelyik hatalma az ottani monarchiai kormányrendszert új gyar-

matok telepítése által itten terjeszteni bátorokdjék.“ Erre némi vitaközös keletkezett. Calhoun kijelenté, mikép az elvre teljesen egyetért Alennel; szónok a' buenos-ayresi ügyekbe történt újabb angol-francia beavatkozást Amerika függetlenségének megsértéséül veszi, és pedig olyanul, millyen még soha sem követeltet el. De e' dologban igen bölcsen és ovatosan szűkség eljárni, mert Amerika még nincs arra tökéletesen elkészülve s megérve, hogy amaz elvét az egész új szárazföldön keresztül vigye. A' tárgy sokkal fontosabb és komolyabb, sem hogy azt könnyeden venni, vagy elhamarkodni lehetne és szabad volna. Olly pontra jutottunk, ugymond, mellyen több irányra oszlik az ösvény s vigyáznunk kell, hogy az igazit eltaláljuk. Szavazásra kerülvén a' dolog, a' javasolt határozatok behozatalát illető kérdés 28 szóval 23 ellen napirendre utasított. Tehát mint látjuk, igen csekély a' többség, melly az új világ föllengős röptü előhaladását s nagy eszméinek valóstításán törekvő mozgalmait féken tartja. — A' tengerészeti biztosság egy terve, miszerint 5,165,000 dollár tíz hadi gőzös tökéletes fölszerelése s készítésére adassék az elnök rendelkezése alá, kinyomatni határozatott. — Az amerikai hírlapok erősen figyelmeztetik polgártársaikat azon veszélyre, mellyel Oregonban háboru esetén a' mormon rősziről fenyegettetik. Állítólag esküvel tudnák többen St Louisban behizonyítani, miszerint ezen, több mint 18 ezer embert magában foglaló testületnek 12 küldötte titkos összeesküvéseket intéz idestova az egyesült statusok ellen, s társulatjokba már több indián törzset iparkodtak csábítani. Ezeknél fogva a' st louisi Reporter ama tizenkét állapotot befogatni s a' mormonoknak az amerikai birtok bármelyik részében letelepülését tilalomparancsossal akadályoztatni javasolja, mert az egyesült statusok ezen legnagyobb, legengesztelhetlenebb ellenei könnyen felizgazhatják a' csöndes tengeremléki indiánusokat s ekkor 200ezer négyszeg mérföldnyi tér leendne majd az angolok kezére játszva. Az amerikai követ Slidell által küldött mexicói tudósítások következtében Washingtonban több rendbeli kabinet-tanácskozás tartatott.

Érdekes két északamerikai nevezetesség: Webster és Calhoun jellemrajza, melly az augsb. Allg. Zeit. egyik washingtoni levelében megjelent, s mellynek néhány valódi részletbeni közlése, miután t. olvasóink ama férfakkal e' téren nem egyszer találkoznak, talán nem lesz egészen közönyös. Webster Dániel és Calhoun J., ugymond levelező, tagadhatlanul szelleműs férfiak, de nagysághoz még egy valami más is kívántatik, s ezen más sem egyiknek sem másiknak nincs birtokában. Ezen urak, valamint barátai is folyvást vízőzönelötti, nem mondjuk hogy európai, eszmékkel bírnak. Ok a' kormányt még folyvást a' néptől elkülönözten képzelik. De ez nem így van. Nálunk teljes értelemben a' nép uralkodik s azért nem sikerülnek W. és C. békeajánlatai. (Ebből azonban, tisztelet becsület a' levelezőnek, de igazság is! azt lehetne következtetni, hogy az északamerikai nép béke-ellenség s így háboruszkodás barátja.) W. és C. azt állítják, hogy a' nép hatalmát s befolyását a' congressusban szükség először tönkre tenni, mert a' nyilvánosságot folyvást kerülik, s mint tanítók, proféták szeretnék a' közügyek folyamát intézni s ollykor találán is egykét bépkoklosra, ki magát megüstíttatja általok, — pedig nem gyermekjétek egy nagy népet kormányozni. Nem a' szél ellen kell vitorlázni, hanem utat nyitni magának a' kedvező szelekkel. Calhounnak sikerült magát a' nap hőségé tenni, de lesz é az egész naplementig? Calhoun talpig becsületes férfi, mondhatom elmedús; de a' statusférfiak és népvezetők egyik legfőbb tulajdonságában, türelmességen, szűkölködik s tbi. — Az elnök kormánya sokkal erősb, hogysen Calhoun gondolja, s fejjelen nem sokára azon falba ütközik, melly közte s az elnökség közt emelkedik. A' nép akarja Oregont, akarja s el is fogja nyerni. Háboruval vagy a' nélkül, a' nép mégis megkapja Oregont; s ezen ügy egy év alatt végkép eldől, bármint ellenezze is Calhoun az erélyes föllépést. — Talán háromszáz év mulva jó még kedvünk egy juste-milieuhoz, most azonban a' nép az, melly eszelekszik s tbi.

Spanyolország.

Madrid jan. 26. elvégre megszűnt a' krízis s a' Trapaniféle kérdés által előidézett vihar szerencsésen lecsillapult. Még tegnap reggel el volt határozva Narvaez a' királynőnek a' miniszterium változtatását s cortes elosztást ajánlani. Vajjon a' végett történt e' ez, hogy az anyakirályné lássa: milly következeseket fogna tervéhez macacs ragaszkodása maga után vonni? Mert semmi kétség benne, hogy ha Narvaez fenyegetésit végrehajta, azon órában a' valenciai herceg elleni coalitio is megfoganszik, melly nem kevésbbé erős fogott volna lenni, mint az, melly Esparterot a' spanyol földről elűzte. Tegnap este tehát hoszszas miniszteri tanács tartatott, mellyben két követ is részt vön s mellynek eredvénye Trapani gróf ellen ütött ki s határozatott, hogy az összekelés a' cortesnek adandó előleges értesítés

nélkül nem történhetik meg. Az anyakirályné hihetőleg már előbb engedett a mindenünnen nyilatkozó ellenszögülésnek. Narvaez csakugyan szolgált a mai congressusban a kívánt magyarázatokkal, t. i. hogy még semminemű egyezkedés nem történt a királynő férjesülése iránt 's nem is fog történni a nélkül, hogy a 'cortesnek előbb meg ne jelentessék; miért is, ha országgyűlés akkor nem tartatnék, ez tüstint összehívatni 's a fontos ügy köztanácskozás alá bocsátatni fog. Ekkép Trapani reménye végkép meghiúsult, jöllehet Narvaez hosszú beszédben megmutatni iparkodék, hogy a férjválasztás kizárólag a királynőt illeti. Nevezetes dolog, hogy Trapanival az összekelés már elhatározott ügy volt 's a francia udvar teljes bizonyossággal számított erre; minden előkészület meg vala tétel egész a pápai dispensatió 's Bresson ur és a nápolyi követ eselszövényüket már sikerültnek is gondolák. Ausztria is beléegyezett, 's csak még Anglia nyilatkozott a terv ellen. Házasságkövetelők jelenleg még: Don Enrique, Montpensier fr. kir. hg és Coburg gothai herceg. A spanyolok nagy része valamely ausztriai vagy bajor hercegfőt ohajt.

Anglia.

Jan. 29-kei felsőházi ülésben Richmond hg többrendbeli falusi nemestől, bérlők és mezei gazdáktól aláírt petitiókat nyújtott be a 'gabnatörvények 's gabnavédlet fentartása mellett. Az egész földművelési érdek, ugymond, Peel rendszabályait legmélyebb bosszúság 's kedvetlenséggel fogadá és számos választó község képviselői által megcsatoltnak tekinti magát. Felhívá a 'házat ez üdvetlen rendszabály visszavételére, — egy általános választás kedvező eredményre felől épen nem kételkedik, bármily megvesztegetési fortélyokhoz folyamodják is a 'gabnatörvény elleni liga. Kinnaird és Grey lordok védelmezik Peel és a 'ligát, melly, ugymond az első, legroszszabb esetben is semmivel sem sérti jobban az alkotmányt, mint az előbbi reform vagy Carltonclubb, melly a szavazatlajstromzás céljait létesítendő, e 'vegre pénzalapot gyűjtögetett. — Alsóházban kérdé Duncombe: vajjon a 'kormányknak szándéka e a 'nemzeti honvédsereget october 1-je előtt összehívatni 's létegesíteni? ennek híre szónok szerint nagy figyelmet gerjeszte ország-szerte 's Graham által bizonyossá tételék a 'tisztes kérdő tag, miszerint a 'hadminiszter egy már előterjesztett billt hozand be a 'nevezett testületi törvények javítása 's megerősítésére. Ezután jelentvén Peel, mikép ülés végén a 'háznak legközelebb hétfőig (9-keig) leendő elhalasztását indítványozandja. Rost kérdést intéze Peelhez: vajjon ez régi szokás szerint I. Károly kivégeztése évnapja miatt történik e? mire Peel azt felelé, mikép ez egyenesen csak azért történik, mert a 'ház naptárában hétfőig semmi nevezetesebb ügy nincs kijelölve. Boldog országot mellynek oly kevés a 'közügye, hogy kénye kedve szerint halaszthatja el tanácskozásit, jöllehet mi ellenkezőt vagyunk hajlandók hinni, mert ne tekintsenek csak a 'ház naptárába, hanem a 'szegények 's elégtelenségébe, 's majd találunk munkát vég, szám és határ nélkül! Ez ülésben többi közt Ashley új billjét fejtegeté, mellynek ezéja a 'fiatal dolgozók munkaidéjét a 'gyárakban 10 órára szorítani. Lényegileg ugyanazon bill, mellyt a 'nemes tag már két év előtt indítványozott. Billje támogatása végett azon tapasztalatra hivatkozá, mellyt a '13 éves gyermekekre nézve szinte általa behozott 's törvénynyé emelt javaslat szült. Ezen gyermekek anyagi, szellemi, 's erkölcsi állapota oly annyira javult, miszerint reájok alig ismerhetni. Ugyzint az ittott behozott félünnepi rendszer is jó hatással bír. Ashley új billje oda céloz, hogy a 'rövidebb munkaidő jótékonyasága a '13—18 éves fiatalokra is kiterjesztessék. Figyelmeztete főleg: az erőtetett munka mily ártalmas következés a 'lyányokra nézve kifejlődésök idősákaiban, kiknek aztán ezenfelül kevés idejük marad magokat egy jövedő nő 's anya sokszerű házi ügyei 's foglalkodásaira kiképezni. Emlékeztete azon szavakra, miket Madame Campan Napoleonnak mondott: „A 'legjobb, mit Franciaországnak Felséged adhat, jó anyák nemzedéke.“ A 'nemes lord lelkesülten szónokla terve mellett 's könyörgve szólítá fel a 'házat, hogy tervét legalább kísérletkép fogadja el. Graham kinyilatkozatá, mikép a 'miniszterium a 'bill behozatala ellen nem szegüld fel tartván azonban magának a 'részteljes vitatást. Több tag ellenzé a 'törvényhozás illetén beavatkozását a 'magány-szerződvények viszonyába, a 'bill behozatala mindazáltal szavazás nélkül elfogadtatott. Febr. 2-kan a 'felsőházban igen rövid ülés volt, mellyben Aberdeen gróf Montegle lord által tett kérdésre megígerte közlését azon tudósításnak, melly Walker éjszakamerikai pénzügyminisztertől az egyesült státusok vámlája (tariffája) felől érkezett. — Az alsóházban e 'napi tanácskozások érdek-
telenek.

Azon 250 ezer font sterlingből, mellyeket a 'gabnatörvény elleni liga ezen törvény ellen intézendő izgatásra szükségeseknek tartott 's begyűjtetni rendelt, már több mint 160 ezer ft. szedetett be, vagy legalább aláíratott. Manchesterben 82 ezer 417 ft. gyűjtetett össze, Liverpoolban 17 e-

zer, Glasgowban 11 ezer. Egyébiránt a 'szentírás szava: senki sem próféta saját hazájában, Peelen valósággal teljesül-
ni látszik, miután születés és választóhelye Tamworth egyik gyűléséből esedező feliratot küldött ő felségéhez, hogy a 'miniszteri rendszabályokat ne pártolja 's a 'parlamentet szétoszlassa. — Ashley lord, előbb gabnatörvényi barát, választóihoz intézett levelében legújabbana 'gabnatörvények eltörlötése mellett nyilatkozik 's egyszersmind követi állomásától lemond. A 'Standard ez eljárás nemesnek 's utánzásra méltónak tartja. Irland katonái őrsége, az agrariak kiesepangások miatt, nevezetesen megszaporított. Decem-
ber végével öt gőzös utazott többrendbeli katonasztályaival Liverpoolból Dublinba.

Azon hercegek, kik a 'gabnatörvény fentartása mellett oly erősen küzdének, a 'szabad kereskedést védő közlönökben kifogyhatlan guny, elménczkedés 's neveltségessé tétel czéllapjai. A 'legközelebbi „Punch“ következőleg ír: „minapi választófelirati tanácskozásban az alsóházban Brougham lord oly kimondhatlanul esztelen és együgyű beszédet tartott, hogy most hercegi méltóságra emeltetését rebesgetik.“ — A 'Post szerint Victoria királynő tüzes pártolója Peel újabb terveinek 's egyik kihallgatásban, mellyben minap atja barátját Melbourne lordot részesíté, ama tervok iránt oly melegen és kedvezőleg nyilatkozott, miszerint a '„viscount kötelességének érzé a 'királynőt ekkép figyelmeztetni: „Aszszonyom! így ne eselekedjék; a 'legközelebbi dolgok, miket várhatunk, kegyed koronáját fogják érdekelni.“ — A 'hampshirei telegraph szerint Peel még félórával előbb, hogy sem január 27-dikén politikai tervét az alsóház elibe terjesztette volna, a 'gabnatörvények haladéknélküli megszüntetésére volt elhatározva, 's csak nagy küzdés után bírták őt társai a 'már köztudomásúvá tett mérsékelt vámla (tariffa) három évi meghagyására.

A 'gabnatörvények eltörlése mellett mindinkább erősebb és tömegesebben nyilatkozik a 'közvélemény. Febr. 1-jén Manchesterben egy a 'parlamenthez a 'gabnatörvények tüstinti eltörlése végett szóló kérelem több nyilvános helyen kitétetvén, tizenegy óra alatt 50 ezer aláírával telt meg 's harmadnapra Londonba vitetett. Ugyanazon időben hasonló kérelem Staffordban 11 ezer aláíróval nyert. A 'nottinghami városnáld febr. 3-kan egy az alsóházhoz intézendő kérelem fogadtatott el, mellyben szinte a 'gabnatörvények tüstinti 's egészen eltörlése tartatik a 'teendő legelsőbbike 's leghasznosbikának, de ha ez nem történheték, a 'miniszteri rendszabályok helybenhagyása ajánlatik. Peel Róbertet és a 'miniszteriumot illeti — így hangzik többiközt a 'kérelem — az ország hállája a 'kereskedelmi mint társadalmi tekintetben egyiránt fontos és valódi státusférfiui rendszabályokért, mellyeket az alsóháznak előterjesztettek.

A 'febr. 3-kan parlamenti ülések mindkét házban igen rövidék 's érdeknélküliek voltak. Felsőházban Montegle lord — kétségkívül a 'gabnatörvényekre vonatkozólag — az országban fenálló helybeli adók jövedelmi kimutatásáért előterjesztetni. Alsóházban Peel némely nézeteit az épületfűtő ügyében adá elő. — Az alsóház febr. 4-kei ülésében leginkább helybeli érdekek forgának szőnyegen.

Febr. 5-kei alsóházi ülésben többi közt Watson ur egy bill-behozatalra hatalmaztatott fel, miszerint a 'római kath. hitvallás követését még folyást sujtó némely birságok 's büntetések valahára már végkép töröltessenek el. Graham jelenté, mikép a 'lordok házában a 'lordkancellár szinte behozott hasonló bill 's örömet fejezé ki a 'fölött, hogy a 'népképviselők szinte buzognak e 'tárgyban, melly az angolok jellemén eddigelő nem épen fényes fonalkint szővődött át. O'Connell — az atya jelenté, mikép legközelebb ülésben az irlandi fenyegető közinség fogja beszéde tárgyát képezni.

John Ross, a 'hires éjszaki sarkutazó szerencsésül helyzetbe jutott, t. i. a 'csódtörvényektől mint fizetni képtelen adós perbe lesz fogandó. Az ellene bepanaszolt adósság 10 ezer ft. sterling, az activ tömeg pedig csak 600 ft. — Rossnak testén 13 seb van, mikért összesen 150 ft. st. nyugdíjt huz évenként — ezenkívül mint tengerész-kapitány évenként 300 ft. féldíjban 's mint svéd főconsul 500 ft. sterlingben részesül.

A 'Times szerint Talbot gróf, kinek igen terjedelmes bírtokai vannak egy tagban Angliában, kinyilatkozatá, mikép ő Peel Róbert legújabb javaslatit egész erejéből gyamolítani szándékozik 's mikép előre föltevén, hogy e lépése a 'straffordshirei földművelési védegyeletnél, mellynek ő elnöke, viszatetszésre találand: ezen polgári bizodalmi kitüntetésről is kész lemondani.

Ismét két státusegyházi pap, Formby és Bruder tért át kathol. vallásra. Tehát utóbbi hónapokban, fensőbb közből már mintegy 100 személy, 's köztük 40 pap men t át az eredeti vallásra 's a 'mozgalom még folyton tart a 'nélkül, hogy a 'nyertes részt proselytismus vétke miatt bélyegezni lehetne.

Franciaország.

Lamartinet jelen országgyűlésen hallgató szerepre itélték előleg közlönök — azaz, azt állíták, miszerint föllépni egyáltalában nem fog. Annál kellemesbben hatott 's lépé meg mindnyájokat véletlen föllépte a 'válaszfeliratban előfordult syriai kérdésben, mire nézve ő különös hivatással 's illetékeséggel látszik bírni, miután két egész évig mulatott a 'maroniták között. Szerinte csak Besir emir 's a 'Saab család visszahelyezése fogna Libanonnak tökéletes békét 's nyugalmat biztosítani, mert keleten — ugymond szónok, csak egy alkotmány létezik: a 'legitimitás, legitimitás pedig kifolyása a 'szokásnak. Besir emir uralkodása alapításakor — meglehet hogy visszaélt hatalmával, mi ugyszólván minden keleti fejdelmet bélyegez, de nem kell feledni, hogy az emir oly férfiú, ki hajdani hibáit ötvenöt éves bölcs kormányzat 's czélszerű, sőt mondhatni, jeles rendőrség behozatala által jóvá tette. Ha tehát a 'hatalmasságok a 'hegyvidékek eszélyesen csak ama fenemlített egy uton módon történhető kibékítésén közremunkálni vonakodnak, akkor Frankhon közös egybehatásával hagyjon fel, 's ismét egyesleges, független, tisztán francia pártolást terjeszzen ki Syria fölé. A 'francia cselekvőség középpontja legyen a 'földközi tenger; nem kell a 'világ minden végein versenyzési 's féltékenységi politikát Angliával szemközt feállítani, de a 'földközi tengeren Frankhon mint szárazföldi 's tengeri hatalom uralkodjék 's ott nyujtsa egyik kezét Spanyolorzágnak, másikkal az olasz tartományokat védelmezzé. Onnan vessen aztán pillanatot az ozmán birodalom keresztjén népségeire, különösen a 'legéresebb, legtisztább, legérdekeseb, a 'francia névnek mindenek előtt hódoló maronita nemzetre. A 'földköztengeri politika, az igaz, nem volna a 'lemondás, engedés, középszerűség politikája, hanem szabad, büszke, 's minden bonyodalomnak utat nyitó. Mert jaj azon statusférfiaknak, kik tanácsaikban, miket a 'koronának osztogatnak, nem tudnak bölcseséget bátorsággal, 's nagyságot bekévezni özszekötöni! Szónok a 'külügyi miniszterhez intézett két kérdésel zárta be nevezetes beszédét: 1) vajjon Syria állapota 's névszerint fejtelenségi helyzete különösen tárgyalatnak e a 'fényes portával; 2) vajjon a 'Saab családot 's névszerint Besir emirt szándékoznak e az egyesült maronita és drúz kormány élire visszaállítani? — Guizot minden lehetségest megígért, biztossá tevén egyszersmind szónokot, mikép még tan soha nem volt nagyobb kilátás mint épen most, egyetlenegy és pedig keresztjén igazgatást felállítani Libanonban, miért is indítványa visszavételére kérte őt, miben Lamartine ezen nyilatkozat folytán meg is egyezett. Ezek kevéssel a 'követkamrai válaszfelirat elfogadása előtt történtek, melly is végszavazásnál 232 pártoló 's 141 ellenző szót nyert; így tehát, miután az tizenhét ülésen át tárgyalatott, 91 szótöbbséggel lón a 'követkamra által elfogadva.

Páris jan. 28-án. Főnséges látványt mutatnak az angol parlament nehézkes vitatkozásai Frankhon szemében. Peel első rendü nagyság, mint ember és statusférfiú egyiránt; annál keserűbbnek tapasztaljuk itt az épen bevégzett választási eselszövények fölötti vitatkozásokat, a 'börze-nyereszkedéseket, a 'bankárok általános falánkságát, kik mint igazi czápák mindent elnyelnek, a 'mi kivettük — embert, öltönyt, érczombokat 's ruhadarabokat. Ezen faj telhetetlen az aranyvágyban, 's oly arany- és nyereszkedési lázt gerjeszt, mellynek erkölcsi következései kiszámíthatlanok. De hagyjuk e 'dolgot, menjünk Thiersre át. A 'figyelmet ezen exminiszter mindig csak a 'külügyekre törekszik irányozni, és pedig kettős okból. Először, mert igazgatási maximái a 'belügyekre nézve a 'bonaparteféle közigazgatási maximák, és aztán, mert ezen maximák alkalmazásánál befolyását mint netaláni miniszter tökéletesen biztosítá. Ő még kevésbbé, mint bármelyik versenytársa, túrhét ellenmondást a 'miniszteriumban; szabad szellemélet, a 'működés merész önállósága a 'vele született despotizmusi hajlammal természetöknél fogva őszse nem férhetők. Ő ugyan különben engedékeny és könnyű gondolkodású, de csak a 'mennyiben valaki tervének hódol 's nézeteihez többé vagy kevésbbé csatlakozik. Férfinak látszik, ugyan mivel könnyebb együttélni mint Guizotval, 's ki kevésbbé zordon és szegletes föllépésiben mint ez; de bensőleg mélyen áll Guizot szellemi gazdagsága alatt. Soha Thiers a 'választási vesztegetéseket nem fogja megtámadni, mert szárnyát szegné önmagának a 'hatalomra valahai vissz-

szatérhetésre, vagy ha visszatérne is, titkos rugóji csakhamar elpattannának. Mi a külügyeket illeti: Thiers e' részben nem rendszeres, de eselszövő, — mindenhova beavatkozik 's nem bír azon ténydus nyugalommal és férfias személyiséggel, mely oda kívántatik. Sokkal több hajlammal levén megáldva politikára, mint Guizot, — sokkal több finomság és éleslátással: szükölködik politikai méltóság és tekintélyben mind künn mind ide benn; 's épen ez, mit sajátjává nem tehet — e' belső érték azonpont, mellyen hirtelen határozottságu 's itt ott tisztán állító akarata megtörik. Mint politikai szónok sokkal nagyobb befolyással bír a' kamarákra mint Guizot; de alig beszélt ki magát, már is gyakran egész hatalma vész élénk szónoklatának — személyes tekintély híjánja miatt, és saját csodálói is kételkednek olykor őt a' közügyek vezetésére megbízni. Ó csak eselszövénykedik, mulattat, érdekel — és ez minden.

Dánia.

A' Timesban egy kopenhágai levél a' dán udvarnál lábra kapó „orosz befolyásról“ szól, melly is annyira terjed, miszerint a' közönségben még ugyan titokteli de nem alaptalan sejtélem uralkodik a' fölött, hogy egy igen magas rendű házasság szét fogja bontalni, orosz összeköttetés eszközése végett egy második házassági frigyben. Az angol levelező továbbá azon hír szárnyalását is említi, miszerint egy a' trónöröklési kérdés, mint a' schleswig-holsteini hercegségek ügye nemsokára a' német szövetség elé fog tárgyalásul terjesztetni. A' szövetségnél levő dán követ Frankfurtba szándokolt elutazását azért halasztá el, mivel mindkét ügyben kidolgozott kimerítő okiratokat várt kormányától. —

Görögország.

Jan. 28kai anconai hírek szerint a' görög kabinet a'

Sinaházzal statuskölesön iránt egyezkedik 's a' bárótól ismert hazafisága következtében kedvező föltételeket remél. Kolettis még folyvást vonakszik a' megürült miniszteri állomásokat betölteni; ellenben az ország anyagi érdekei legnagyobb mértékben bírák figyelmét. Nyugalom és béke uralkodik országszerte.

Oroszország.

Orosz határszélről jan. 27ről írják, mikép a' ezár Sz. Pétervárhoz érkezte után másodnap, a' diplomatai testületet fogadá 's ez alkalommal hosszabb időig a' szicíliai követet mulatott. Mikép az előjelek állnak, Sz. Pétervárott nem igen hajlandók az egyházügyben lényeges változtatásokra, 's a' helpolitikának eddigi iránya, melly minden nem moszka elemet megsemmíteni törekszik, habár mérsékeltebb alakban, de mégis uralkodó marad. Igaz ugyan, hogy a' mostani körülményekben elég ösztön fekszik egy új ösvény-követésre, miután a' forrongás a' nyugati tartományokban mind inkább elharapozik 's legerősebb tápanyagot a' feldult vallási viszonyokból látszik meríteni, mert az elégtelenség részint a' vallási térre, részint a' kommunismus mezejére álltak 's igazatájsik nem egyedül a' lengyel tartományokra szorítkoznak, hanem már Oroszország belsejében is mutatkoznak. A' enmmunismus ragály egyes esetekben állítólag katonai személyekre is terjed, jöllehet az orosz érdek itt legkevésbé van veszélyeztetve. Platen grófnak saját jobbágyai által meggyilkoltatását communisticus eszmékből mondják származottnak, szintugy a' Moszkván tul több földbirtokosakhoz intézett fenyegető levelek bizonyítványul hozatnak fel, miszerint a' radicalismus Oroszországban kedvező házára talált. Vajjon azon befolyásnál fogva, mellyet ezen események 's viszonyok Pétervárott némileg előidéztek, föltehető é, hogy a' kormány tovább is olly erősen ragaszkodik azon elvekhez, mellyek veszélyessége a' terjedő elgü-

letlenség által eléggé látszik bebizonyítva lenni? — Kisseleff tábornok neje felsőbb parancs következtében Pétervárt odahagyani 's Novgorodba távozni kényszerült.

Elegyhírek.

A' góthai szász fejedelemiségi tartománygyűlést maga a' fejedelem nyitá meg febr. 1jén Friedenstejn várában. Ó fensége örömet fejezven ki a' fejedelemiség közügyeinek mostani állása felett, egyszersmind a' Rendek munkássága, belátása 's engedékenységre számít, hahogy a' fejedelemiségi szerkezetben némely korszerű javítások 's módosítások kívántatnának. A' fejedelem ezen szavai nagy benyomást és figyelmet gerjesztének.

Egy bajor királyi rendelet következtében folyó évi aug. hónapban Augsburg környékén igen nagy tábori fegyvergyakorlás fog tartatni, mellyre az első 's második hadosztály csapatai lesznek beparancsolva. —

Éjszaki Angliában van 2068 gyár, 1552 gőzgéppel, 44,338 lóerőre, és 515 vízi kerékkel, ezek 5413 lóerőre. Foglalkodik bennök 221,437 mindenféle koru személy; névszerint 14,441 gyermek 8—13 évesig, 65,546an 13—18 évesig és 141,450en 18 évesek, 's azonfelül; a' nőszemélység pedig 120,804re megyen, kik közt 5424en 8—13 évesek 65,546an 13—18 évesek és 141,450en 18 évesek és azonfelül. Csupán 1842. évtől fogva 529 új gyár állíttatott.

A' Bourgesban tartózkodó don Carlos legidősebb fia szemét hályog vonván be, Roux párisi orvos a' műtétet mintegy három percz alatt szerencsésen végezvén, az infans látását tökéletesen helyreállította. —

14ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Gőzhajózási jelentés.

Szerdán február 11kén,

ha csak előre nem látható akadályok nem gátolandják,

Pest és Bécs között

megkezdetik a' gőzhajózás 's ezután minden páratlan számú napon, t. i. február 13dik, 15kén 's így tovább egy gőzös induland Pestről Bécs felé.

Elindulási idő reggeli 7 óra.

Pesten, febr. 8kán 1846.

Gőzhajózási hivatal. 3—3

Dunagőzhajózási társaság.

Alulirt igazgatóság szerencsés a' t. ez. részvényes urakat következőkről értesíteni: Az új, már közreboesátott rendeletek 18. §ának értelmében a' közgyűlési ülés és szavazásjog azon részvényeseket illeti, kik hat hónappal a' közgyűlés tartása előtt mint tulajdonosai legalább tíz, saját nevékre szóló részvénynek, a' társaság könyveibe beiratvák, es. kir. alattvalók, birtokuk felett szabadon rendelkezhetnek, 's a' törvény előtt érvényes tanubizonyosságot tehetnek.

Hogy azonban az új rendeletek 's ügyviteli szabályok foganata a' társaság javára minél előbb életbe lépjen, a' magas es. kir. udv. kamarai elnökség legfensőbb felhatalmazás következtében 1846. jan. 6kai parancs által, a' legfensőbbleg helyben hagyott rendeletek tudomásul adatása mellett megállapítani tanácsosnak vélte, hogy a' rendeletek többi intézkedésinek fentartásával, a' rendeletek alapja szerint megtartandó első közgyűlésben kivételesen azon részvényesek bírandnak ülés- és szavazásjoggal, kik három hónappal a' közgyűlés tartása előtt, mint tulajdonosai legalább tíz, saját nevékre szóló részvénynek, a' társaság könyveibe beiratvák.

Alulirt igazgatóság e' határozatot tudomásra bocsátván, egyszersmind azon t. ez. részvényes urakat, kik az új rendeletek alapján megtartandó első közgyűlésben ülés és szavazásjogot nyerni kívánnak, felszólítja, hogy részvényeik netán még szükséges átíratásai iránt a' bécsi dunagőzhajózási hivatalban rendelkezzenek.

Ezen közgyűlés f. évi september hónap első felében fog tartatni, a' nap azonban a' rendeletek 21. §sza szerint nyilvános lapok után gyűléstartás előtt legalább 21 nappal fog közzététetni.

A' f. évi martiusban tartandó közgyűlésben ülés- és szavazásjogra nézve még a' régi rendeletek intézkedései érvényesek.

A' es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 1—3

Dunai gőzhajózás.

Miután az 1846 évi martius hónapban tartandó közgyűlésnek kell az osztalék mennyiségét meghatározni, annak kifizetése azonban 1846. martius 1ső napján törtéendő, 's ennél fogva az osztalék mennyiségét ezen időben még nem tudhatni: a' es. kir. szab. dunagőzhajózási társaság ezennel közhírré teszi, miszerint az 1846. évi martius 1jére eső osztalék ideiglen szokott módon tudniillik:

egy egész részvényre 12 ft. 30 krral p. p., 's fél részvényre 6 ft. 15 krral, valamint az 500 ftos kötelezvények félévi jövedelmei 12 ft. 30 krral p. p. az illető szelvények mellett f. é. martius 2kától kezdve, a' társaság bécsi pénztáránál (Bauermarkt 582. sz. alatt) kifizetnek.

A' részvény-szelvények fizetés alkalmakor nyomott bélyegjeggyel ellátva szolgáltatóknak vissza, miszerint ha a' közgyűlés magasb osztalék-mennyiséget ha-

tároz, a' még járandó további mennyiség a' bélyegzett szelvények visszaadása mellett kifizetethessék.

Bécs, febr. 15. 1846.

A' es. kir. szab. első dunagőzhajózási társaság igazgatósága. 1—3

Gőzhajózási hirdetés.

Alulirt hivatal tisztelettel jelenti, hogy a' gőzhajók járásait az a' Dunán Pest-Zimony közt is megkezdik, 's ha előre láthatatlan akadályok nem gördülnek közbe, rendszeren folytatandják is.

A' gőzhajók járása közelebb meghatározásig következő leend:

Vasárnap február 22kén indul egy hajó egyenesen Zimonyba.

Csütörtökön február 28kán szinte Zimonyba, de mind lemeneti mind feljövési útjában Eszéket érintve 's így tovább minden vasárnap és csütörtökön további hirdetésig. —

Elindulás ideje: reggeli hat óra.

Pesten, február 17kén 1846.

Gőzhajózási hivatal. 1—3

A' szarvasi kisdudovici f. é. jan. 22. tartott tánczrigalmon nyertes számok:

- 22. 719. 797. 821. 893. 135. 212. 355. 411. 444. 543. 593. 23. 729. 801. 840. 939. 177.
- 231. 369. 409. 457. 563. 604. 30. 775. 812. 855. 986. 199. 250. 277. 302. 386. 406. 418.
- 40. 436. 465. 490. 570. 583. 627. 693. 792. 795. 828. 834. 117. 874. 888. 991. 1104.
- 1705. 1813. 1917. 1735. 1923. 1296. 1872. 202. 1391. 1985. 1015. 1655. 1441. 1621.
- 1664. 1448. 1525. 1666. 1597. 304. 1300. 1922. 1741. 1336. 1497. 1456. 1948. 1363.
- 1633. 1302. 1588. 359. 1507. 1726. 1969. 1457. 1157. 1613. 1146. 1089. 1349. 1816.
- 1113. 441. 1460. 1727. 1928. 1367. 1011. 1487. 1428. 1485. 1179. 1282. 1659. 515.
- 1555. 1199. 1098. 1528. 1954. 1747. 2160. 2045. 2183. 2428. 2371. 584. 2071. 2414.
- 2269. 2101. 2122. 2451. 2392. 2195. 2461. 2019. 2067. 2250. 2213. 2079. 2370. 2375.
- 2418. 2425. 2232. 2492. 2372. 2495. 2410. 2273. 2061. 2454. 2004. 2285. 2499. 2042.
- 2498. — A' nyert tárgyak megkaphatásáról értekezhetni Kanicz Manó n. kereskedésében Pesten 's dr. Bloch Móricz urnál Szarvason.

Hirdetés.

A' nagyméltóságu magyar királyi udvari kincstári tanács részéről közhírré tétetik, hogy azon 145 hold rét, mellyet a' k. fiscus tek. Heves megyében Poroszló mezőváros határában a' Nagy- és Kis-Apotai dűlön, báró Oreczy István urtól bírói zálogban bír, a' rajta fekvő végrehajtási öszvegyben azaz 19.333 v. forintban 40 krrban eladandó, vagy ha az eladás nem sikerülne, f. évi mártius 17kétől kezdve egy esztendőre — közárverés útján — haszonbérbe boesatandó. Az eladás iránt Pesten a' k. ügyigazgatási hivatalnál, Egerben pedig kincstári ügyvéd Nagy Sándor urnál lehet értesítést nyerni. — A' haszonbérleti árverés f. évi martius 9dikén Poroszlón a' városban fog tartatni. 1—3

Haszonbérlet.

A' nagyméltóságu magyar kir. udvari kincstár rendelkezéséből a' megüresedett váci püspökség részéről ezennel közhírré tétetik: hogy Püspök-Hatvan helységében levő kétkerékű malom, melly iránta' haszonbérleti szerződés folyó 1846dik évi martius 31kén megszűnik, ugyanezen f. 1846ik évi aprilis 1ső napjától számítandó három egymásután következő esztendőre ugyan a' f. évi februarius 28dik én délelőtt Vácson az igazgatói épületben levő uradalmi irodában felsőbbi jóváhagyás fentartása mellett tartandó árverés útján ujjolag bérbe adandó lesz. Bérleti kívánók a' fenkitett helyre 's napra reggeli 9 órára a' szokott száztól számítandó tíz kamatos bántpénzzel, és a' biztosításul lekötendő értékükről szóló hiteles bizonyítványokkal ellátva, azon megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a' bérlettelételek az uradalmi igazgatói hivatalnál árverés előtt is megtekinthetők, és hogy az árverés után semmiféle ajánlat el nem fogadtatván, a' megígért ár és ugy a' bántpénz is ezüst pénzben lesznek leteendők. — Kelt Vácson január 16kán 1846. 1—3